

6.
szám

Károkatonna

2010.
június

Szerkesztik a Magyar Írószövetség Íróiskolájának hallgatói

FEHÉRVÁRI BALÁZS	A sánta pincér	2
DUDICS EMESE	minden egy lapon	7
VARGA KRISZTA	A seb	8
KÓSA SÁNDOR	2011 nap	12
P. SZABÓ MÁRIA	Földi szerelem	17
HAMANA ZSOLT	Budapest Görlz	36
BÁCSI ISTVÁN	Csalódás	39
	A könyv	40
KATEDRA		
AMBRUS LAJOS	Eldorádó <i>(részlet)</i>	44
VENDÉG		
PETI ZSOMBOR	Vadászat	64

FEHÉRVÁRI BALÁZS

A sánta pincér

– Esküszöm, kirúglak, Fernando!
 – Drága jó főnök úr! Egy ilyen kis semmiség miatt?
 – Semmiség, Fernando?! Rajtam röhög a város. Apám elnéző volt, de engem más fából faragtak! Véget vetek ennek. Az én szállodámban egy pincér sem szolgálhatja fel a menüt mankóval a hóna alatt!

– Beállhatok megint a bárpult mögé...
 – Áh! A fenébe is! Hogy megint mindenki a nyakamra járjon? „Hol a mankós pincér? A bicegőt szeretnénk, ha lehet!”

– Hát nem éppen ők panasztak be a jó igazgató úrnál?

– Panaszkodnak? Hiszen odavannak érted! De esküszöm, megtudom, mivel veszed le őket a lábukról.

Az igazgató szeme megakadt a Fernando székének támasztott mankón.

– Hát, ezzel biztos nem! – vigyorgott az öreg. – Nem adom én ezt oda senkinek, különben orra buknék.

A fiatalember elmosolyodott.

Fernando folytatta.

– Tetszik tudni, az emberek kíváncsiak. Kérdezgetnek, mi történt a lábammal, én pedig kénytelen vagyok...

– Igaz is! – szakította félbe az igazgató. – A lábad. De maradjunk a tényeknél! Katona vagyok, nem üzlet-

ember, mint az apám. Tudom, milyen a háború, sok sebesültet láttam. Ne gyere nekem azokkal a mesékkel, amikkel mindenkit elvarázsolsz!

– Mesékkel, igazgató úr? Mesékkel? – ámult az öreg.
 – Az én történetem az igazak közül való. Ezért is szeretik annyira hallani, pedig Isten látja lelkemet, úgy fáj nekem erről beszélni...

A szállodaigazgató szigorú pillantást vetett az öregre.

– Mi fáj?

– A sebek, igazgató úr, a sebek fájnak.

– No hát... miféle sebek?

Fernando mélyet sóhajtott, és a távolba révedt.

– Sok-sok évvel ezelőtt, egy titkokkal teli tavasszal történt az egész. Váratlanul havazni kezdett, és egész álló nap csak hullt, és hullt a hó. Senki sem értette, hogyan lehetséges. Nem volt rá magyarázat...

Fernando elhallgatott.

– De mindegy is már ez az egész! – legyintett. – Elmegyek, és soha többé nem fogok senkit sem untatni a történeteimmel – lassan felemelkedett a székről.

– Hová mész?

– De hiszen épp az előbb tetszett kirúgni.

– Áh! Ül vissza azonnal! Ideges voltam, tudod, hogy sosem rúgnálak ki. Te vagy a legjobb pincér a városban. Egy jelenség, a fenébe is! Nem foglak csak úgy kiengedni a kezem közül.

Hátat fordított, és kinézett az ablakon.

– Csak szeretném tudni az igazat, ennyi az egész. Tisztán kell látnom. Nem szeretem a titkokat.

– Akkor én most elárulok az igazgató úrnak egy nagy titkot.

Fernando szinte suttogott.

A szállodaigazgató közelebb lépett, és guggolva leste az öreg szavait.

– Az én sebeim már soha nem fognak begyógyulni. Egyszer azt mondtam magamnak: „Fernando, ne vacakolj! Állj rendesen! Nincs semmi baja a lábadnak!” De elég volt néhány lépést tennem, úgy belenyilallt a fájdalom, hogy eldőlttem, mint egy darab fa. Egy hétig feküdtem otthon. Ráadásul az erőlködés meg az idegesség ráment a gyomromra...

– Elég! Ne is folytasd! – veregette hátba az igazgató az öreget. – Amikor meghalt az apám, és nekem kellett átvennem a szállodát, az első napomat én is... – kráko-gott, majd egész halkán folytatta – én is az illemhelyen töltöttem.

– Nem mondja! – ámult az öreg.

– De bizony – bólogatott amaz. – El sem tudjátok képzelni, milyen nehéz egy sereg élére állni. A katonáim szerettek, mert a legutolsó bakával is leültem egy sörre. De félték is tőlem, mert fegyelmet követeltem.

Fernando helyeselt.

– Itt meg? Se nem szeretnek, se nem félnék tőlem.

Fernando rosszállóan dörmögött, az igazgató folytatta.

– Amikor megkértem az orvost, hogy mutassa meg a kartonodat, kinevetett – az orvosi titoktartásra hivatkozva. Hátba veregetett, kitesékelt az ajtón, és azt ismételte: „Hát, barátom, kíváncsiság ellen nincs orvosság!” A fenébe is! Érzem, hogy kicsúsznak a kezem közül a dolgok...

Idegesen járkált fel-alá.

– Hát mihez kezdjen egy katona a kardja nélkül?

Hallgattak.

– Látom, megérti a jó igazgató úr az én helyzetemet. Olyan nekem az én mankóm, mint az igazgató úrnak az ő kardja. Hát mihez is kezdenék én az én kis sántaságom nélkül?

Felállt, és a hóna alá csapta a mankót.

– Hiszen úgy össze vagyunk már nőve.

Azzal kibicegett az ajtón.

Az emberek nemigen tudták, mikor vegyék komolyan Fernandót.

Ha megkérdezték tőle: „Maga mankóval fogja fel-szolgálni az ételt?”, azt válaszolta: „Uram! Az egészség nem vicc! Ha ennyire érzékeny a gyomra, más köretet hozok.”

Szerette megtréfálni az embereket, de mindenkire volt egy jó szava is. Szívesen beszélgettek vele, vagy fordultak hozzá tanácsért, nőügyekben is. Fernando egyedül élt, de különleges érzéke volt a szebbik nemhez. Az a hír járta, javíthatatlan romantikus.

Az új igazgatót viszont sehogy sem hagyta nyugodni a sánta pincér.

Sokszor figyelte a csapóajtó mögül a konyhából, és amikor a kerek ablakon át meglátta közeledni az öreget tálcával és mankóval, kicsapta az ajtót, eléugrott, majd hogy fel nem lökte.

De Fernandót nem lehetett egykönnyen kibillenteni az egyensúlyából, vagy megzavarni. Mindig könnyed eleganciával fogadta a rajtaütéseket, és kecsesen szaszézott el az útból, élvezettel zsonglőrködve a tálcával, figyelemre sem méltatva a hoppon maradt igazgatót.

A szálloda első embere egyre elszántabban ostromolta az öreget.

Egyszer vendégnek öltözött. Álruha, álszakáll, és beült a szálloda éttermébe. Fernando rögtön kiszúrta, de nem szólt semmit, mindent úgy tett, mint máskor, kellemesen elbeszélgettek, a kínos kérdéseket könnyedén leszerelte. Csak amikor az igazgató fizetett, és bosszúsan felállt, hogy távozzon, akkor ráncolta Fernando a homlokát.

– Ha ilyen rosszul megy a bolt, drága jó főnök úr, esküszöm, fölmondok! Ennél még egy baka is több borralót ad.

Elégedetlenkedve számolgatta kezében a pénzt.

– Talán az igazgató úr nem vette észre, hogy szerencsétlen rokkant vagyok? Micsoda népség! – bicegett el háborogva.

Fernando akkor sem esett ki szerepéből, amikor a szállodaigazgató egy nap váratlanul beállított hozzá a lakására.

Az igazgató hóna alá csapta kalapját, és határozott mozdulattal lesöpört egy szöszet az egyenruhájáról.

– Szóval itt tengeti napjait az én kedves rokkant barátom! – és fürkésző tekintetét végigjáratta a zsúfolt, de barátságos otthonon.

– Nekem ennyire futja, igazgató úr. Nem olyan elegáns, mint az ön szállodája, de az én igényeimet kielégíti. Kávét?

– Köszönöm! – csapta össze a bokáját az igazgató. Kedvelték egymást.

Egy nap azonban váratlan látogató érkezett.

Ahogy belépett a szálloda halljába, az pillanatok alatt zsigibongó méhkasszá változott.

Egy valódi dáma volt, aki élvezettel osztogatta a parancsokat az őt körülugráló szolgálknak. Hárman kellett, hogy leemeljék róla súlyos bundáját.

A nő érkezése után nem sokkal Fernando görcsbe rándult gyomorral, kínok közt gyötrődve ült az illemhelyen. Sebei felszakadva.

– Háh! – csapódott ki az ajtó. – Hol a mankó?

Az igazgató hangja süvített diadalmasan.

Fernando még jobban elvörösödött.

– Hát... a főnök úr elől semmit sem lehet eltitkolni... – dadogta zavartan.

– Fernando! Te aztán nagy zshivány vagy! De tudtam én, hogy egyszer megfoglak!

Az igazgató a győztes hadvezérek büszkeségével tekintett körbe. Ebben a pillanatban az egész világot a magáénak érezte.

– Tudtam én, hogy egyszer szót értünk – paskolgatta elégedetten az öreg fejét. – Kedvellek téged, Fernando! Értem már, miért rajongott érted úgy az apám. Nagy hóhányó vagy, de éppen azért kedvellek!

– És ne félj! – hajolt oda a görnyedőhöz. – Ez a mi kis titkunk marad.

Az igazgató az ajtót nyitva hagyva kitáncolt a fülkéből.

Ruganyos léptekkel haladt a kijárat felé.

– Azért, ha elfogadsz még egy baráti jó tanácsot – szólt vissza az öregnek –, néha kicsit túljátszod a dolgot. Ha már bicegsz, csináld jól! Nézd! Így! – és kisántikált az ajtón.

Utána csend.

Nem sokkal azután történt tehát mindez, hogy a különös vendég belépett a szálloda halljába. Lesegítették bundáját, körülnézett, és úgy döntött, első útja a szálló méltán híres éttermébe vezet.

Kényelmesen leült, és intett.

Lassan járatta körbe tekintetét a kisváros legelőkelőbb éttermének szolid, kopottas bútorain, majd megpillantotta a főpincért, és a melléhez kapott.

– Fernando? Maga az?

Az ősz halántékú pincér zavartan nézett körül, majd kiegyenesedett, hóna alá vette mankóját, és a nő asztalához ment.

Egy széknak támasztotta a mankót, és mélyen meghajolt.

– Szolgálatára, asszonyom!

– Emlékszik még rám? – kérdezte a nő ravaszán összehúzott szemekkel és ajkakkal.

Szipkát vett elő, és cigarettára gyújtott.

– Ó, hiszen én is alig emlékszem már! – dőlt hátra. – Istenem, milyen fiatalok is voltunk!

Lassan pöfékelt, és a földre pöckölte a hamut.

– S milyen bolondok!

Egy fiú jelent meg mellette hamutálcával. Ahogy az asztalra akarta helyezni, a nő a kezére pöckölte a hamut.

– Hagyja csak, fiacskám! Ki nem állhatom a hamutálat az asztalon. Ha nem fárad el a kis kezecskéje, fogja csak, és amikor látja, hogy szükség van rá, majd szépen idetartja!

A fiú meghajolt.

– Látja, Fernando – sóhajtott gondterhelten –, ez az én küldetésem! Hogy segítsek az embereken, még az ilyen Isten háta mögötti helyeken is, mint ez. Ez a gyermek, áldassék, legközelebb már tudni fogja, mi a dolga – és a tálba pöckölte a hamut.

– Hanem magán, látom, nem tudtam segíteni – csóválta a fejét. – Pedig Isten látja lelkem, megpróbáltam.

Fernando csöndben állt. Bal karján megigazgatta a selyemszalvétát, majd elegáns mozdulattal a háta mögé csapta jobbját.

– Maga kis csacsi! Túl romantikus, az a baja. De meg kell hagyni, jól áll önnek az uniformis!

Fernando apró fejbiccentéssel, és egy mosollyal köszönte meg a bókot.

– Sajnos én ki nem állhatom, ha megalázkodnak előttem, vagy félnek tőlem. A nők bátorságot, határozottságot, hódítást várnak. Nem pedig hódolást. Csak anynyit kellett volna tennie, hogy feljön hozzám. Bátorság, Fernando! Bátorság!

Elhallgatott, majd ő is elmosolyodott.

Kissé oldottabb hangon folytatta.

– Maga meg csak állt ott lenn a hóban... azzal a hatalmas csokorral... Igaz is, mi lett a lábával? Meg akartam

leckéztetni, de csak jót akartam. Csak nem? – mutatott a mankóra.

– Ja, ez? – nevetett Fernando, majd rövid gondolkodás után folytatta. – Bizony, a lábam! – sopánkodott. – Egész életemre megtanultam a leckét – és lábát lapogatva nagy nehezen hóna alá illesztgette mankóját.

Ripacskodva, mint a némafilmekben, lábát húzva el-sántikált az asztaltól.

A nőnek ínyére volt a kis színjáték. Nevetése betöltötte a termet.

Fernando pár lépés után megállt, és visszaneézett.

A dámára vigyorgott.

A mankót a falnak támasztotta, kihúzta magát, összeszorította a fogát, és határozott, kényelmes, már-már peckes léptekkel vonult el az asztalok között.

A nő elégedetten pöfékelve követte szemével az öregembert, amíg az el nem tűnt a mosdók felé vezető folyosón.

DUDICS EMESE

minden egy lapon

egész héten és
egész nap csak
ülök a szívdobogásban
és várom, hogy eljőjön
ez az óra

itt már csak az segít,
ha regényhősnek
képzelem magam,
és tudom, hogy
a következő oldalon
is lesz valami

bennem az egyik
robotként üzemel,
eszik, alszik, ül, néz

bennem a másik
élesen figyel,
helyzet van,
elemez, álmodik, emészt

na, megint
elment öt perc,
mégsem gördül az idő

bárcsak lapozhatnék már

VARGA KRISZTA

A seb

Egyszer volt, hol nem volt, lett egyszer egy seb.

Nem lehet tudni, hogy egy ember tenyerén, vagy egy kisfiú térdén hasadt fel, vagyis született meg, ő maga sem tudja, azt viszont érzi, hogy fáj. Ahogy egyre jobban fáj, hogy, hogy nem, egyszerre így szól magában: Miattam ne sírjon, ne jajveszékелjen senki! Elég volt! *Nem akarok többé fájni senkinek!* Megszököm innen, elmegyek világot látni. S azzal minden erejét összeszedve elrugaszkodott, és leszakadt a gazdájáról. Elindult világot látni. Hanem alighogy elindult, érzi, hogy valami nincs rendjén. Valami baj van. Hiszen hogyne volna baj, hogyne volna nagy a baj, hiszen ő vérzik és fáj. Attól a pillanattól fogva, hogy leszakadt, és önálló életre kelt, már *nem másnak*, már *ön-magának* fájt. „Hiszen rendjén is volna ez – mondta magában a seb – végül is ezért szakadtam el, csak hát ezt így nemigen bírom ki. Nincs más hátra, nyakamba veszem a világot, addig megyek, míg rá nem lelek a fájdalom írójára. Azzal ment is a seb túl a határon, erdőn-mezőn keresztül, hegynek föl, völgynek le, országúton át, szedte a lábait, mert hajtotta őt a fájdalom, s amerre ment, fájdalomában egyre hullatta könnyeit, amolyan sebmódra: vérezett. Mígnem elérkezett egy faluba.

A faluban az emberek eleinte észre sem vették, nagy volt a sürgés-forgás, mert éppen vásár napja volt.

Ráadásul vándorcirkusz érkezett, ami a faluban nagy izgalmat keltett. A főtéren kínálták az árusok különféle portékáikat, s itt, a szabad ég alatt, amúgy sátor nélkül adták elő mutatványaikát a cirkuszosok. Volt itt minden: tűznyelő, szakállas nő, törpe, kötél-táncos és bohóc is. Ahogy a seb ott téblábolt a forgatagban, minduntalan félre kellett ugornia a lábak elől, nehogy rátapossanak. Szerette volna megkérdezni, hogy merre van a patika, mert azt gondolta, a patikus talán segíthet a baján, de hasztalan próbálkozott. Minden egyes alkalommal ugyanis, amikor odafordult valakihez, hogy kérdezősködjön, hang helyett csupán vér jött belőle.

Persze – így magában a seb – gondolhattam volna, hogy nem értik, amit mondok. Ahogy így morfondírozott, egyszerre csak azon kapta magát, hogy a tér közepén áll és a tömeg minden irányból rámered. A csönd nem tartott tovább egy pillanattal. Az emberek harsány hahotában törtek ki és ujjakkal feléje mutogattak. A seb rettenetes zavarba jött és hirtelen nem is tudta, mit tegyen. Kiabálás hallatszott mindenfelől. Ekkor döbönt rá, hogy azt hiszik, a cirkuszhoz tartozik. „Nem, ez kérem tévedés, nem vagyok attrakció, csak azt szeretném megtudni... a patikát... kérem, nem tudná megmondani, merre van a...” – próbálta tisztázni a félreértést, ahogy a torkán kifért. A tömeg csak annyit látott, hogy a furcsa kis szerzetből bugyborékol a vér. Egy pillanatra elhallgatott a kiabálással vegyes nevetés. Az arcokon

a meglepetést lassan váltotta fel az undor, majd a felháborodás. – Miféle gusztustalanság ez!?! – Hallatszott a tömegből egy dörgedelmes férfihang. – Gyere onnan – sipította egy asszony –, még elkapod tőle a betegséget –, és látványos mozdulattal felkapta kislányát, akinek esze ágában sem volt elmozdulni mellőle. Erre aztán egy emberként zúdult fel a tömeg. Pfuj, idehordozzátok a betegségeket! Tűnjetek innen a többi szörnyeteggel együtt! Micsoda istentelenség! Nappal a zenebonás hűhó, aztán álmunkban betörtök és kifosztotok! Ilyen és ehhez hasonló kiáltások hangzottak, tojások és zöldségek kezdtek röpködni minden irányból. Hanem ezt már a cirkuszigazgató sem vette tréfára. – Hamar, gyorsan – sürgette a kapkodva szedelőzködő társulatát –, ne várjátok meg, míg a tojást kőre cserélik! A nagy felfordulás közepette a sebre már nem is figyelt senki. Sikerült észrevétlenül bebújni a cirkuszosok szekere alá és a kerékruhához tapadva kijutott a falu központjából. A falu szélén az éhes kóbor kutyák a nyomába eredtek, alig tudta menteni az irháját.

Ismét úton volt tehát. A fájdalom, amit érzett, csak erősebb lett, és hajtotta tovább a vándorúton. „Valahogy nem tudom hogy, de sokkal mélyebbnek érzem magam, mint amikor elindultam” – mondta magában és szedte a lábait.

Egyszerre elért egy városba. Itt kellett aztán csak igazán vigyáznia, hogy ne tapossák el. Óriási embertömeg

hömpölygött az utcákon óriási házak között, és járművek csikorogtak, dübörögtek: autók, buszok, villamosok, metrókocsik. Ahogy mindez a rengeteg és lüktető élet feltárult előtte, a sebet egy pillanatra előntötte a reménység. Kérdezősködni próbált, de az utcai forgatagban senki meg sem hallotta, észre sem vette. A tömeg magával sodorta egy mozgólépcső felé és a nagy tülekedésben, lökdösődésben többször is ráléptek, belékaptak, és félrelékték. Úzotten szállt be az érkező metrókocsiba, reménykedve, hogy itt talán megpihenhet és lesz valaki, aki eligazítja bajában. Leült hát egy asszony mellé, de még meg sem tudta próbálni, hogy a segítségét kérje, a nő máris ijedten pattant fel helyéről és átült máshová. Ez történt, valahányszor leült valaki mellé. Az emberek undorodva húzódkodtak el tőle. Kétségbeesve forgott ide-oda, de mindenütt csak rosszalló tekintetekbe ütközött. Hanem ez aztán már a sebnak is több volt a soknál. Nem értik, hogy ő csak a kínzó bajától akar szabadulni, hogyan is tudhatna épp ő ártani ezeknek, hisz legtöbbjüknek a zsebében elférne. Nem bírta tovább... Leroskadt az ülésre és a zokogás olyan erővel tört fel mélyéről, hogy egész teste rázkódott belé. A vér előntötte az ülést és a padlót. Most támadt csak igazi csetepaté.

Jézusom! – Sikított egy asszony. – Micsoda állapotok, ez is csak ebben az országban fordulhat elő, a közbiztonság és a köztisztaság... – hallatszott egy úr komoly,

jelentőségteljes hangja, és mint aki a katasztrófában is ura a helyzetnek, megnyomta a vészjelzőt. – A bérlet meg egyre drágább! Hallatszott még egy öreg nénike buzgó hangja, aztán már csak a fékek fémes sikítása a síneken.

A seb olyan mélynek érezte magát, ahogy feltántorgott a felszínre, hogy alig bírta emelni a lábát. Ahogy botorkált előre, egyszer csak érzi ám, hogy valaki jön mögötte. Már rákészuult, hogy most megint belerúgnak, rátaposnak, vagy odébb lökik és megadóan megállt. Hanem ekkor az a valaki is megállt mögötte. Mikor ez már vagy negyedszerre ismétlődött meg, elértek egy parkba. A seb összeszedte minden erejét és hátrafordult. A látványtól egy pillanatra még fájdalmáról is megfeledkezett, annyira meglepődött. Egy kisfiú állt mögötte és ajkát beharapva hang nélkül sírt. A könnyei akkorák voltak, mint az ökle, de hang nem jött ki a torkán. Egy pillanatig álltak így a park csöndjében egymással szemben: a seb, akiből lecsillapodva csurdogált a vér, és a kisfiú, akinek néma csöndben szivárogtak arcán a könnyek. Vajon miért jön utánam? – kérdezte, vagy inkább vérezte a seb. A kisfiú, mintha csak neki válaszolna, megszólalt. – Sajnálom... Én annyira szeretném... – motyogta, de a hangja minduntalan elcsuklott. Megértett – döbrent meg magában a seb – megértett engem, nem tudom, hogy, de *tudja*... Mivel a seb először tapasztalta ezt az érzést élete során, a meglepettségtől leroskad

egy padra. A kisfiú melléje ült. Először ült mellé valaki, mióta a világon volt. A kisfiú ránézett és ő meglátta magát a szemeiben. Valami furcsát érzett a kisfiúból feleje áradni és egy szemvillanásnyira már az a sejtése támadt, hogy megtalálta bajának íráját. A gyermek mohón ölelte magához, a seb azonban az öleléstől felszakadt és összevázta a kisfiú ruháját. Rémülten ugrottak el egymástól. Nem akartam – bugyborékolta fájdalmasan a seb. Nem akartam! – zokogott most már hisztérikusan a kisfiú. A seb pedig rohanni kezdett, maga sem tudta, hova, futott ki a parkból, kifelé a városból. Akkor állt csak meg, mikor már egészen elhagyta a várost és lábai leroskadtak.

Így is kell – gondolta magában –, így van rendjén. Itt a helyem. Hisz engem még simogatni sem lehet. Majd itt egyedül, ahol senki nincs, aki felszakítana, majd itt viselem egyedül fájdalmamat. Körülnézett: egy gyönyörű szép virágos réten volt. Jó lesz itt, jó lesz itt nekem – gondolta. Körös-körül virágok nyíltak, sehol egy teremtet lélek. Biztonságban vagyok – gondolta. Az idő gyönyörű volt, az égszínké égen ragyogott a nap. Melegében sütkérezett minden élőlény, szellő játszott a rét fölött a virágillattal. Ez kell nekem... – gondolta magában, de hangja magába csuklott, mert egyszerre mindennél jobban és elviselhetetlenül érezte azt, amit most a végtelen ég alatt a szikrázó napsütésben végül nem volt mi eltakarjon. A napocska finom sugarai máglyaként égették

eleven testét, a lány szellő érintésére pedig felpatakozott belőle a vér. Hiszen seb vagyok – motyogta magában és lassú, nyugodt léptekkel, mint aki tudja már, mit kell tennie, elindult vissza a város felé.

A kisiú a padon ült, mintha csak rá várt volna, mint-ha megbeszélték volna, hogy ott találkoznak. Kenőcsös tégelyek, balzsamos üvegek sorakoztak mellette a padon. Mikor a gyerek meglátta, torzra sírt arcán szétáradt a megkönnyebbülés. A seb odament egyenesen hozzá.

Csináld! – ennyit mondott csupán s már biztos volt benne, hogy a kisiú érti. A kisiú babrált az üvegek között, bekente ezzel is, azzal is, majd gézt vett elő és óvatosan elkezdte bepólyálni a sebet. A seb szeme elől szép lassan eltűnt a világ, ahogy a géz fölé borult, az utolsó, amit látott, a kisiú szemének hálás megkönnyebbülése volt, elapadt könnyei helyén mély szeretettel. Ez volt az utolsó dolog, amit a seb a világból látott, nem látta többé sem az eget, sem a napot, sem a virágokat.

KÓSA SÁNDOR

2011 nap

*„Élek minden logika ellenére is”
Dosztojevszkij:
A Karamazov testvérek*

Ez volt a kedvelt tartózkodási helye, ebben a XIX. század közepén, fából épült és világoskék színűre festett fogadóban, Moszkva északi részén, túl a körutakon, közel egy temetőhöz, ahol minden rendezett és gondozott volt, ellentétben a várossal, amely a széthullás jeleit mutatta, és nem lehetett tudni, hogy ha az ember reggel elmegy, este hazaérkezik-e majd, vagy letartóztatják, kirabolják, a legrosszabb esetben megölik, de itt a kedvenc helyén, a második emeleti fürdőben ilyen dolgok nem eshettek meg vele. Borotválkozott, és a szünetekben, amikor a habot mosta le a késről, az arcát tanulmányozta, mint megértendő feladatot, mert új és ismeretlen vonásokat vélt felfedezni rajta, mintha az izmok elfelejtettek volna engedelmeskedni a legegyszerűbb érzelmek játékának is, a nevetése így például farkasvicсорításhoz lett hasonló. És tíz nap sem volt elegendő ahhoz, hogy megszokja zöldesszürke szeme tekintetének mélyreható változását. De ez minden érzékszervéről elmondható volt, mint minden szabadságától és cselekvőképességétől megfosztott ember, ő is ezekre hagyatkozhatott csak,

kis túlzással, a túlélése érdekében. Idővel olyan képességekre tett szert ott messze a táborban, az erdő szélén, hogy a társainak is feltűnt, az első téli éjszakán csak ő hallotta meg a havon mászkáló farkasok tappancsainak finom neszezéseit, vagy előre jelezte a tábori szakács érkezését, messziről megérezve a ruhájából áradó ételek szagát. Becsukta a borotvakést, becsúsztotta a bőrtokjába, lemosta arcáról a maradék szappanhabot, és végül szárazra dörzsölte a szálloda durva tapintású törülközőjével. Ma volt a születésnapja, a huszonhetedik, ma, 1920. szeptember 22-én, egy szerdai napon.

A szobájában, melyet otthonossá a fatüzelésű szamovár, a falióra és az ablakon a kétoldalt széthajtott, fehér csipkefüggöny tett, azok a tárgyak maradtak csak, amelyeket kiválasztott az útra. Három orosz nyelvű könyv, Bakunyin Gyónása, Herzen Elmékedései és Nyecsajev A forradalmár katekizmusa című műve, egy borítékban fényképek az első év teléről a táborban, (később a fényképezőgépet elvették az örök, nyilván felsőbb utasításra), egy cikksorozat a versailles-i békeszerződésről, négy naplófüzet spárgával összefűzve, egy kivételével, amely az asztalon hevert behajtott állapotban, és egy ceruza jelezte, hol hagyta abba annak idején az írást. Egy irattartóban volt a hamis úti okmánya és útleve, mellette ezüst tisztí étkészlete, végül a váltás ruhadarabjai. Mindezeket berakta a válltáskájába. Felnézett a faliórára, fél hetet mutatott. A szállodában néma csönd

volt, csak a hatalmas gerendákból álló ház önmozgásából származó recsenések hallatszottak. Még volt ideje, hogy írjon, Olga hétkor jön a reggelivel.

Olyanok voltak, a lány meg ő, mint az ikercsillagok, amelyek egymás közelébe érve feladják önálló pályájukat, és keringeni kezdenek egy láthatatlan pont körül addig, amíg a gravitáció hatására egymásba nem zuhannak. Olga tevékenységi körébe tartozott a szobák rendbetétele, a felszolgálat az étteremben, és a konyhai kisegítés. Ez csak látszólag tűnt megoldhatatlan feladatnak, de a valóságban a szálló vendégeket alig fogadott, ebből nem tudta volna fenntartani magát, hanem a feketézés és csempészet legkifinomultabb formáit űzte a Moszkva környéki kereskedőkkel, el egészen Nyizsnij Novgorodig, innen származott a tulajdonos, aki az államosítás után is megmaradt a helyén. Olga az unokahúga volt, s miután négy éve árvaságra jutott (apja a Bruszilov-offenzíva során vesztette életét, anyja pedig Moszkvában halt meg egy fertőzés következtében), magához vette, a hátsó traktusban adott neki egy szobát, ahol berendezkedett és mindent a saját kedve szerint alakított át, és úgy tűnt, mára már feldolgozta a traumát, de a tekintetében maradt valami szomorúság, ami rögtön feltűnt neki, még aznap, amikor megérkezett, és a lány föl kísérte második emeleti szobájába. Az étkezések alatt volt ideje alaposan tanulmányozni, a csak az orosz nőkre jellemző szalmasárga színű haja porcelánfinomságú szimmetrikus arcot keretezett, és korához képest (tizenkilenc éves volt) erőteljes testalkattal rendelkezett, amit magassága arányossá tett; mindig is szeret-

te, ha egy nőnek van „térfogata”. A harmadik napon ment be először Moszkvába, de amit látott, az nagyon nem tetszett. A város szemmel láthatóan nem működött, mindenütt sorok, ahol az emberek komoran álltak, nem beszélgettek, ez árulkodó jel volt, a részletből következtetni lehetett az egészre. Mire hazaért, a lány már a szobájában volt, nagy és titokzatos erők szabadultak fel ekkor, de nem volt könnyű, mint ahogy sohasem az, átadni magunkat a másiknak. Arra emlékezett, hogy már mindketten meztelenül a szőnyegen hemperegnek, birkózásnak álcázva a másik testének felfedezését, és hogy a lány testének látoánya százszor felülmúlta a képzeletét; főleg az arányokban tévedett. És eme kaotikus mozgások közepette egyszer csak a feje a lány akaratlanul, a mozgások kiszámíthatatlan koordinátái miatt, kitárt combja közé került, aminek jelentőségét mindketten azonnal felismerték, Olga megmerevedett, fejét hátravetette, mint aki nem akar tudomást venni erről, csak ziháló mellkasa árulkodott a benne lévő feszültségről, ő pedig lassan közeledett ahhoz a testrészhez, amit Courbet a világ kezdetének nevezett, tehát közeledett, és orra új, inspiráló illatokkal telítődött, amely minden nőnél egy kicsikét más, és éppúgy meglepőnek bizonyult, nem odaillőnek, ugyanúgy, ahogy Olga finom vonásai nem illettek szervesen erőteljes testalkatához. És amikor ebben a könnyű párában úszva, hozzáért végül ehhez a rózsaszínű, kissé kinyílt kehelyhez, a lány ujjai, mint Medúza kígyói, játszadozni kezdtek a hajával, közben gyengéden tartva a fejét, hogy abba ne hagyja.

Ezt írta a naplóba: „Ma már világos, hogy a mieink

elhamarkodott támadása, és annak kudarcba fulladása az elégtelen felderítés következménye volt. Az oroszok túlerőben voltak a kelet-galíciai frontszakasz egészén, ráadásul sokkal jobban felszerelve, mint gondoltuk. 1914 őszén ellentámadásba mentek át, és mi már csak azt konstatálhattuk Przemysl erődvárában, hogy a front elrobog mellettünk, és úgy vesz körül minket az orosz hadsereg, mint Mont Saint-Michel gránitzigetét az Atlanti-óceán dagálykor. Már csak idő kérdése volt, mikor adjuk fel a várost és az erődöt. Ez 1915. március 22-én megtörtént, miután az oroszok kiéheztettek minket, hasonlóan a középkori várháborúkhöz. Számomra a harcok végét értek, s egyszersmind megszűntem rendelkezni saját magam felett, a létezésnek egy lefokozott állapotába kerültem. A transzszibériai vasúton Szibériába szállítottak minket, a Bajkál-tótól északra fekvő Irkutzkba, ahol a legénységet elválasztották tőlünk, ők a várostól délre egy fatelepen felállított táborba kerültek, mi a várostól északra egy erdőtől körülvett fabarakkba, ahol dolgozni nem hagytak. Nekem viszonylag szerencsém volt, mert tudtam oroszul, így havonta többször bemehettem a városba, a hadifoglyokat felügyelő parancsnokságra, különböző ügyeket intézni. Idén július 28-án, másfél évvel a háborút lezáró tűzszünet után, a helyzetemet tarthatatlannak érezve, némi előszervezés után, megszöktem. Jellemző a hosszú fogság ideje alatt teljesen szétforgácsolódott tiszt-

karra, senki nem tartott velem, hogy szabadságát, ha csak ideiglenesen, és talán illuzórikusan is, de visszanyerje.”

Amíg reggelizett, Olga élelmet pakolt útravalóul a válltáskájába. Az utcán sokáig nézett utána. Mindig annak könnyebb, aki elmegy, gondolta a lány, és benyitott a konyhába. A többiek aznap szokatlanul csendesnek találták, és amióta itt dolgozott, először fordult elő, hogy eltört valamit, egy lapostányért, ami a cári időkből maradt meg, és egy vadászjelenetet ábrázolt, vad, sűrű erdő előtt a tisztáson halálosan megsebesült medvével, amint két lábra áll, mielőtt összerogyna.

A sarkon túl matrózok szálltak fel egy nyitott platójú teherautóra. Meghallotta a kijeji pályaudvar szót, és odament a csapat vezetőjéhez, aki már újra viselte a rangjelzést, százados volt, és megkérdezte, hogy elvinnék-e. A kérés olyan képtelen volt, hogy a kapitány nem tehetett mást, feltessékelte, és mutatta, hogy miután a nyers, gyalult deszkákon már nincs több hely, és a matrózok se voltak hajlandóak arra, hogy összébb húzódjának, csak idétlen vigyorgásra telt tőlük, kapaszkodjon meg a sofőrfülke tetején végighúzódo vaskorlátba. A Szadováján jobbra fordultak, a vezető nem foglalkozott a Moszkvából sugárirányban kivezető utak forgalmával, a lehető legnagyobb sebességgel haladt egészen az Arbatig, ott jobbra fordulva átkeltek a hídon, a nap alacsony állása miatt a folyó még árnyékban volt, és nem-

sokára megérkeztek a meglepően üres pályaudvarhoz. A vonat már bent állt, a szerelvény összeállítói vigyáztak, hogy ne legyen két egyforma vagon. Kiválasztotta azt, amelyeken még rajta volt a cári címer a kocs oldalán, és felszállt. Balra keskeny folyosó húzódott, jobbra voltak a meglepően tiszta fülkék. Az egyikben egy ötven év körüli férfi ült a menetiránnyal szemben, előtte a falba rögzített asztal felállítva, ő is felállt, kinyújtott bal karja vízszintesen állt, csuklója lefelé mutatott a szemközti ülésre. „Jöjjön fiatalember, magához nagy bizodalمام van, láttam, ahogy jön a peronon, ön nem orosz, mert egyenes derékkal jár, felemelt fejjel. Nézze meg a moszkvaiakat, mind görbe háttal, a fal mellett sunnyog, nem mernek az ember szemébe nézni.” Egy üveg pezsgőt vett elő. „Kicsit fáradt vagyok, mert hosszúra nyúlt a búcsú, aludnom kell, bocsásson meg, de arra kérném, ha jön a kalauz, adj a jegyet, és ne ébresszenek fel.” Rekeszekre osztott bőröndjéből két poharat vett elő. Elegáns mozdulattal kinyitotta az üveget, és töltött, majd végighevert a bársonyülésen és azonnal elaludt.

Érezte a férfiből áradó életerőt és különleges intellektust, de mintha ezt az erőt előle szívta volna el, halálos fáradtság tört rá. A vonat elindult. Nézte a Moszkva környéki erdő fainak vöröses pompáját, és az északról elsűrűlő ég alját. Nem tudta, hogy ez hatalmas havazást hoz majd estére, amely véget vet ennek a szokatlanul meleg ősnek. Az ismeretlen késő délután ébredt

fel ájulásszerű álmából. A titkos rekeszből most aszpi-kos marhaszelet, főtt tojás, fekete kenyér és sajt került elő. Meg egy üveg vodka. „Ennek az országnak jó időre vége. Most zavarják bele a Fekete-tengerbe Vrangel tábornokot, és ezzel elveszett az ellenállás utolsó esélye is. Az a két ember, aki ezt a forradalomnak elnevezett társadalmi felfordulást végbevitte, most majd a saját képére alakítja át az országot, anélkül hogy efelől bárkit is megkérdeztek, vagy a véleményére kíváncsiak lettek volna. Egy innen-onnan összeszedett eszmerendszer nevében – vagyis egyszerű kompilálásról van szó, barátocskám! – fognak itt intézkedni, és az eszmét majd úgy alakítják a gyakorlathoz, hogy mindig szőrével kifelé álljon. Deszakralizálják a filozófiát, ahogy egyes múlt századi filozófusok pedig a vallást deszakralizálták.” Vékony szeletet vágott a sajtból. „De hagyjuk a sötét gondolatokat, igyunk! Maga is elhagyja ezt az országot, meg én is!”

A negyedik nap hajnalán ért a határhoz, itt a vagonban kellett várakozniuk, mert a határőrök és vámósok reggel hatkor kezdenek. Megitta a maradék vodkát, katonai pihenjben feküdt, miközben megrohanta egy emlék. *Május vége volt, másodszor hívták be az irkutszki parancsnokságra, hogy az ellátás körülményeiről tárgyaljon. Hazafelé nem sietett, a Bajkál-tótól tutajon lecsorgó halászsóktól hallotta, hogy a jég olvadóban van a tavon. Ezen elgondolkodott, milyen lehet a világ legnagyobb édesvízi tava befagyva. Közben*

a város széléhez ért, de továbbment az Angara mentén, észak felé. Úgy tervezte, hogy tesz egy nagy sétát az érintetlen vadonban. A folyó első kanyarulatánál visszafordult, bement a sűrűbe, amikor elfáradt, egy fa tövében leült, hátát a fának támasztva. Azt csinálta, amit szigorúan tilos volt, az otthonára gondolt. Negyedóra múlva azt vette észre, hogy szokatlanul nagy csend veszi körül, a szél is elállt, minden mozdulatlan volt. A lombok között beeső nap fénye is megváltozott, élesebb

lett, és veszített a színéből is. Az első változást a levelek apró mozgásai jelezték, fényprizmaként szórták a nap sugarait, majd a fák kezdtek egy irányba megdőlni a láthatatlan szélfolyam nyomása alatt, később lassú zúgás kezdődött, ami egyre mélyült, végül megtalálta azt a hangot, ami ezután már nem változott, egyenletesen betöltötte a teret. Továbbra is lenn, a fa tövében ült, ahol a levegő mozdulatlan volt. Hallgatta, ahogy iszonyatos erejével zúg körülötte és felette a tajga.

P. SZABÓ MÁRIA

Földi szerelem

1.

Világos szoba a tizenharmadik kerületben. Igazi, régimódi, nagy belmagasságú, tágas. Falakon a festék is ódonnak tűnik. Az idő foga sötét nyomot hagyott rajta. Lehet úgy huszonöt négyzetméter, rumlis, poros, telezsúfolva könyvekkel. Gábor önállóan lakta, a család többi tagja csak látogatóban rohamozta meg, mindig teljesen váratlanul. Az öccse, aki tíz évvel volt fiatalabb nála, éppen a legpofátlanabb korban, tizenhét évesen, rendszeresen akkor toppant be, amikor telefonált, vagy éppen szexoldalakat nézett az interneten. Kényes szituáció, amikor egy férfinak még nyugodtan maszturbálni sincs lehetősége. Hát még ide egy csajt felhozni! Ez azután teljes képtelenség! Letörten tekintett körbe a nap-sugaras szobán. Mert az volt. Ebből adódóan nyáron döglődött benne, télen meg úgyis mindegy. Na igen! Ide terv kell! Hogyan robbanthatna fel mindent, hogy végre önállóan levegőhöz jusson. Úgy érezte, megfullad. S akkor egy isteni szikra! „Szeretőt keresek” – találta meg a lehetséges kiutat.

– Figyelj, öreg! Eldöntöttem, keresek egy szeretőt, lehetőleg egy idősebb csajt, akinél időnként elbújhatok – újságot vidáman barátjának.

– Na és hogy gondolod?
– Van ilyen társkereső portál, regisztrálok.
– Hát, te tudod, lehet, hogy jó ötlet. Egy idősebb csajtól még tanulhatsz is. Azok már tudják, mitől döglök a légy, veszítenivalójuk sincs. Különben is, divat ma az ilyen párosítás. Plusz ezekkel még beszélgetni is lehet, nem úgy, mint a mai vihogós libákkal.

– Na, ezt megbeszéltük – nevetett a srác.

Megfogalmazta a bemutatkozását. „Mackós, nagydarab, melegszívű, intelligens vagyok. Csak kötetlen szexkapcsolat érdekel. Szeretem az idősebb nőket és a moletteket. Beszélgetni is szeretek. Szóval a kor nem, de az ész lényeges!” Az oldalt, ahová regisztrált, „Földi szerelem” weboldalaként aposztrofálták. Hát igen, ez kell neki. Telitalálat. Így azután ő is keresgélt. Azt gondolta ugyanis, a férfinak kell kezdeményezni. Igazi lovagként szeretett volna viselkedni. Mindarra vágyott, amit szerinte ez a kifejezés takart. Udvariasságra, udvarlásra, igazi nőies nőre, parfümillatra, nagy, puha mellekre, gömbölyű fenékre. Meg is akadt a szeme egy vakmerő szövegen. A nő ötvenhét éves volt, kizárólag szeretőt keresett. Szerette a franciás élvezeteket. Alacsony, molett, mosolygós. Mint egy jó meleg párna. Így gondolta. Udvarias hangú levelet írt magázódva. Lehet, ma már röhejes a magázódás, de a nőnek éppen ez jött be. Leveleztek egy darabig, majd eldöntötték, találkozni az Anna presszóban egy fagyira. Gábor teljesen hülyé-

nek tartotta magát, amiért ilyesmibe vág. Mégiscsak, ez a nő öreg. Az anyjánál is öregebb. Szent Habakuk! – gondolta. – Mi lenne, ha az anyjával is találkozna ott a presszóban. Sok esély ugyan nem volt rá, de mégis eljátszott a gondolattal.

– Szia! Anyukám, engedd meg, hogy bemutassam a... a tanárnőt.

Nagy nehezen kinyögte. Örült neki, mert gyorsan kapcsolt, és nem is hazudott. Mert valóban tanárnő, mi is lehetne más? Igen, így kell felfogni. Ez a nő, ez a Zsuzsa majd megtanítja szeretkezni. Mi jó a nőknek? Szentül megfogadta, jó tanítvány lesz.

– Zsolt! En nagyon hülye vagyok? Holnap találkozom a csajjal.

– Miért lennél az? Tudod, mit akarsz, nem? – nyugtatja a barátja.

– Persze, tudom, de valahogy nagyon ciki az egész. Mi lesz, ha rosszul sülsz el?

– Eldöntötted?

– Igen!

– Akkor ne parázz annyit. Majd túl leszel rajta, különben is a csajnak sokkal cikibb. És hívj azonnal!

– Oké!

– És nyugi, nyugi! Igen, könnyű ezt mondani.

Izgatottan készülődött. Hosszan beült a kádba lazulni. Hát, ez nem igazán jött össze. Megborotválkozott, de a körte éppen kiegészített a fürdőszobaturkáló lámpájából, így

azután több helyen sikeresen megvágta az arcát. Nem jó ómen, gondolta. Farmer, világos ing, szoláriumozott barnaság. Igazi macsó szeretett volna lenni. Nem tudta, az belülről jön, nem a ruha, nem a színek, kor és egyéb különböző paraméterek teszik, hanem a belső kisugárzás. Az volt egyébként, tetszett a nőknek, csak nem vette észre. Ha egy kicsit jobban ismerte volna saját magát, tudja, kell a lányoknak. De nem ismerte, és gyáva volt a kudarcokhoz, ezért azután egy-két félresikerült éjszaka volt mindössze, amit fel tudott eddig mutatni. Ha erre gondolt, akkor úgy érezte, nincs más út, mint egy idősebb nő. Na de ennyivel? Harminc év, még kimondani is sok.

2.

Feküdt az ágyon, arca vastag zöld kulimással volt bekenve, zenét hallgatott. Meg volt győződve arról, hente legalább egyszer kijár neki egy-két óra, amikor csak magával van elfoglalva. Ilyenkor szépítkeznek, zenehallgatás közben relaxál, álmodozik. Persze ez teljes terjedelmében sosem valósul meg, mert a telefon mindig akkor kezd el csörömpölni fülsértő hangon, amikor már éppen alfaban van. Mint most is.

– Szia, én vagyok!

Na, ki is lehetne ez, az álmos, lassú hang tulajdonosa? A barátnője. Rögtön tudta, mi következik.

– Pasiügyben mi újság?

– Semmi. Nem érdekel a téma.
– Én pedig nem értem, miért nem jön már össze valami. Ha kitartó leszek, csak összejön, nem?
– Biztosan.
– Van egy jó program, ott ismerkedni is lehet. Elmegyünk?
– Ágikám, engem nem érdekel. Ha érdekelne, tudod, mondanám, és ráhajtanék – próbált udvarias lenni, de már annyira unta, mindig csak ez a szöveg. Nem is értette. Hogy lehet az, hogy egy meglett nőt más se érdekeljen, csak két gatyaszár. És hogy ettől tegye függővé a sorsát, az előtte álló éveket. Hét éve ismerik egymást, azóta hallja rendszeresen szinte ugyanazokat a mondatokat.
– Zsuzsa, nem nyaggatlak tovább, ha bejelentkezünk egy társkeresőre.
– Jó, jelentkezz!
– De te is!
– Megígérem! – közben a gutaütés kerülgette, a pakolás rég megszáradt, a relaxálásból semmi nem lett.
– Becsületszavadra? – erősködött tovább Ági.
– Igen, becsületszavamra! – Jajj, akkor most valóban meg kell tennem! Ilyen régimódi volt. A becsületszó még ebben a pitiáner kérdésben is hatott. Be kellett tartani. Na mindegy, sosem lehet tudni, hátha Ági erőszakossága a sors keze. És hirtelen álmódogni kezdett. Mi lenne, ha valóban beleakadna valakibe? Már jobb a kedve is. Mégiscsak egy férfi, az férfi, a nő is más, ha valaki

van mellette. Lehet, ebben igaza van, csak a görcsössége, ahogy kezeli ezt a témát, fásasztó. Szétnézett az interneten, rengeteg társkereső van már. Nem tudta, melyiket válassza, de ha sors, akkor legyen sors valóban. Felírta a neveket egy papírdarabra, behunyt szemmel rábökött a lapra. „Földi szerelem.” Na, ez pont telitalálat, gondolta. Egy földi szerelemre vágyik éppen, azaz egy szeretőre. Olyanra, aki szereti a... na, mit is szeret? Írjam, ne írjam? Végül mégis beleírta a kívánságok közé. Szeretem a franciás élvezeteket. Gyorsan bökött egy entert, és már kész is volt. Kötelességtudóan felhívta az ötletgazdát.

– Szia! Hát én túl vagyok rajta! Regisztráltam a „Földi szerelem” weboldalon.

– De jó! Mondd meg, hol találom.
– Beütöd a keresőbe! Földi szerelem, és kidobja.
– És mit írtál?
– Megírtam, amit keresek.
– Jó, de mit?
– Olyan partnert, aki szereti azt, amit én. De ne nyaggass már ezzel. Te is írd azt, amit szeretnél. Szerintem nem egyezik az ízlésünk – nevetett, mert tudta, amit tudott. Ági nem tartotta elképzelhetőnek a szex ilyen formáját.

Már örült, hogy a barátnője erőszakos volt, mert elöntötte a jóleső várakozás érzése. Eltelt a délután, este ismét bekapcsolta a gépet. Izgatottan lépett be az oldalra. Lám, csodák csodája, három levelet is kapott. Mielőtt

elolvasta bármelyiket is, egyet eldöntött, rögtön kitörli az udvariatlan hangú, szemtelen leveleket. Vele ne beszéljenek akárhogy! Nem húszéves, nem alkuszik. Így azután három levélből csak egynek nézte meg az íróját. Ezt a pechet, gondolta. A férfi, aki magázódva írt, még csak huszonnyolc éves. De nagyon intelligens, jó a stílusa, így azután válaszolt neki. Nem ilyen fiatalembert keresek, de be kell vallanom, nagyon szimpatikus, ahogy írt. További sok sikert kívánok a társkereséshez! A levelet elküldte, várta a többi jelentkezőt. Sok levelet kapott, de valahogy mégis a magázódó válaszát várta. Maga sem tudta, miért. Végül megjött, és a levelet olvasva már elűnt a korkülönbség. Elkezdődött egy olyan ismerkedés, amelynek semmi jövője nem volt, de lekötötte a benne részt vevőket. Időhúzás volt ez a javából. Gábor azzal áltatta magát, ezt kell tennie, hisz tanulni akar. Zsuzsa pedig úgy döntött, neki ez a stílus jön be legjobban, és legalább szórakozik. Bár, amikor megbeszélték a találkozást, neki is inába szállt a bátorság egy kicsit.

– Szia, Ági! Péntek délután meglesz a nagy találkozás! – próbálta kipuhatólózni barátnője véleményét.

– Mármint?

– Hát tudod, azzal a fiatal sráccal, aki sokkal fiatalabb.

– Zsuzsa, szerintem ez nem normális dolog. Keress magadhoz valót, vagy menj egy pszichiáterhez! Beteges dolog ez az egész.

– Igazad van, de csak fagyizunk egyet.

– Szükséged van erre?

– Nincs, de hát miért ne? Szaladnak az évek, miért hagynám ki? Nincs elszámolnivalóm.

– Az igaz, nincs, de az ilyen felesleges körökre sincs sok időd.

– Azt mondd, ne menjek el? – felébredt a bizonytalanság benne, de nem tartott sokáig.

– Azt teszel, amit akarsz, de ez így értelmetlen, és annál több a veszélye.

– Na jó, majd átgondolom még – de eszében sem volt gondolkodni. Eldöntötte, punctum.

Készülődni kezdett. Gondosan relaxált, beült egy kád vízbe, szőrtelenítette magát, körmöt lakkozott. Testápoló, parfüm, smink. Szexis ruha. A szeme úgy csillogott, mint a bagzós macskáé. Utálta ezt a kifejezést, de neki mondták egyszer, azóta, amikor így pezsgett, mindig eszébe jutott. Elindult, és azt hitte, minden konvenciót legyőz. Áltatta magát csak, de mégis, jó volt. Ahogy kilépett a kapun, ragyogott ő is, mint a már magasan járó nap. Csillogott a szeme, mint a... na, nem! Nem úgy! Csak úgy, mint aki jól érzi magát a bőrében. A gyomra ugyan görcsben állt egy kicsit, illetve, ahogy egyre jobban telt az idő, azt gondolta magáról, tök hülye. Pont ezzel a kifejezéssel, és éppen abban a pillanatban, amikor Gábor is így gondolt saját magára. Pedig nem történt semmi, csak két eltévedt ember próbált valamilyen utat találni.

Elindultak egymás felé, nem vették észre, nem ez a helyes út. Mert attól valahogy féltek, hisz ott leskelődött a kudarc, a sérülés lehetősége, a döntéskényszer.

3.

Anna presszó a Váci utcában. Kora nyári délutánon pezsgett itt az élet. Persze nem annyira, mint régen, amikor rengeteg német turista úgy lepte el a belvárost, mint köpőlegyek a hűlő szilvalekvárt. Utóbbi években minden megváltozott. Gábor ezt nem érzékelte, hisz neki ez volt a ma. Zsuzsa azonban visszagondolt, és hiányérzete támadt. Kiábrándító volt most számára a lanyhuló Váci utcai forgalom. Nem segített csalódottságérzésén az sem, hogy a fiú szimpatikus. Mert az volt, igazán el tudta mellette engedni magát. Hátradólt a fonott széken, úgy figyelte hol az utcát, hol pedig a srác zavart, kíváncsi tekintetét. Jólesett így üldögegni, szótlantul. Nem akarta irányítani a beszélgetést, jóllehet rutinos társalgónak ismerték. Egy ilyen gyereket pedig fél kézzel leiskolázott volna. Hadd kínlódjon, gondolta mosolyogva.

– Szóval nem lenne ellenére egy fiatalabb partner? Nekem tetszik Ön, Zsuzsa.

Istenem, de röhejes. Milyen avított most a szóhasználata. Levélben valahogy jónak tűnt a magázódás, de most tiszta röhej. „Tetszik Ön” – mulatott magában.

– Nekem is tetszik Ön – mondta mosolyogva.

A hangja teljesen idegenül csengett. Kis hülye, mit

akarsz te tőlem? Mit udvariaskodsz itt? Miért nem patanzsz fel, és rohansz tovább. Más felé.

– Én már unom magamat. Elmegyek. Örülök, hogy megismertem, jó volt a fagyis. Köszönöm! – érezte, kegyetlen, de nem bánta. Szidta saját magát is.

– És most mi lesz? Hogyan tovább? – szerencsétlenkedett Gábor.

– Sehogy. Nincs tovább! Maga keres majd egy fiatal lányt, én pedig élelem tovább az életemet, úgy, ahogy eddig. Örülök, hogy megismertem, de lássuk be, semmi értelme egymás idejét rabolnunk. Jó napot! – még csak annyit sem tudott kimondani, viszontlátásra.

– Csókolom! – Gábor sem tudott mást kinyögni, annyira váratlanul érte a nő hirtelen reakciója. Megkövülten maradt ülve. Ő is csalódott volt. Csalódott, és tehetetlen. Nem voltak gondolatai, mélyen belülről fakadó kérdései, teljesen üres volt a feje. Hirtelen az jutott eszébe, most ürült ki. Eddig mintha tele lett volna gondolattal, nagyon aktív volt. Nem csak az asztal, az utca pezsgett, amíg itt ült ez az nő, hanem ő is. És hogy jó volt. Jó volt a zavar, a csend, a bámulás, úgy egyáltalán jó volt minden. Természetellenes hiányérzete támadt. Kiürültem, mondta félhangosan, majd gyorsan körbenézett, hallja-e valaki. De a kutya sem figyelt rá, így hát ráérősen megpróbálta analizálni a délutánt. Sokáig ült ott, és amikor hazaindult, tudta, újra keresnie kell a nőt. Észrevétlenül fonta be a hiányérzet leheletnyi fátyla.

Zsuzsa gyorsan indult el, nem nézett hátra. Alig várta, hogy olyan területen járjon, amely már nincs összefüggésben a fiúval semmilyen módon. Az Örs vezér tere ilyen volt, de addig még legalább félóra. Ezt a félórát túl kell élni, úgy hogy ne tegyen magának szemrehányást. Megrázta magát, mint úszás után szokta, a medencéből kilépve. A víz lecsöpögött, de a kellemetlen érzéstől, amely körbelengte, nem sikerült ezzel a módszerrel megszabadulnia. Ahogy hazaért, rögtön hívta a barát-nőjét.

– Na, túl lettem a dolgon! – semmi örömet nem éreztem, ezt kiszúrta a másik is.

– Mi az, hogy túl lettél? Örülj neki!

– Te Ági! Én valahogy nem tudok örülni. Mintha elhagytam volna valamit.

– Most hülyéskedsz, gondolom.

– Nem, dehogyis. Valami zavar, mintha elrontottam volna.

– Zsuzsa! Ne kombináld túl a dolgot, felejtsd el ezt a gyereket! Keress magadhoz valót!

– Nem keresek senkit, elment a kedvem az egészszől. Olyan nyugalmasan éltem.

– Tudod, mi hiányzik?

– Ne tarts hülyének, de jó volt ott ücsörögni ezzel a sráccal, olyan megnyugtató. És most meg mintha zizis lennék.

– Szerintem nem mintha, hanem az is vagy. Szállj le a

földre, királylány! Felejtsd el ezt az egészszét! Hidd el, jól tetted, hogy otthagytad!

– Biztosan igazad van – hangja csak beletörődő, semmi meggyőződés nem volt rajta érezhető. – Na, megyek aludni, olyan álmoság jött rám. Szia!

– Majd beszélünk!

Valóban megpróbált aludni, de nem ment, csak álmodozott. Egy falhoz támaszkodva figyelte a fiút, az pedig odaállt, egészen közel hozzá. Érezte, teljesen elgyengül, lassan csúszik le a fal mellett.

– Milyen nő vagy te? – a sziszegést szinte egészen közelről hallotta, érezte a másik leheletét is. Forró, fagyiszagú. Olyan, mint az édes csokoládéfagy. Legszívesebben belenyalt volna a szájába. Eddig jutott, ezt vagy hússzor elképzelte. Már szinte jóllakott a csoki illatától, lázas lett a másik leheletétől. Ekkorra azonban valóban beleájult az álomba.

Amikor végül felhívta barátját, már tudta, nem szabadult meg a nőtől. Sőt. Egyre jobban vágyott arra az érzésre, amely úgy fonta körbe, mint egy óriáskígyó. Erőtlenül, letéphetetlenül. A sors fura játéka.

– Szóval? Na mesélj!

– Nem volt semmilyen. Eltelt az idő. Az anyámnál idősebb, de nekem nincs anyakomplexusom. Ennyi. Keresnem kell egy fiatalabbat! – maga sem tudta, miért hazudott, de jobbnak látta így.

„Meg kell kapnom ezt a nőt!” Ez a „kell” hangu-

lat egyre jobban eluralta. Gyorsan írt két mondatot, „Szeretném újra látni! Kérem, írja meg, mikor és hol lehet!” A válasz rövid, tömör. „Én nem!” Ezután még egy pár levélen keresztül hiába próbált erőlködni a fiú. Nem is válaszolt neki. Beletemetkezett a munkájába, és feladta a társkeresést. Eltelt három hónap, amikor felolvasóestre hívták. Nem nagy kedve volt hozzá, de a barátnője addig erősködött, amíg elment. Ott meglátta újra. Pont úgy nézett ki, mint az Annában.

– Csókolom! – mosolygott Gábor. Láthatóan örült.

Zsuzsa zavartan viszonzta a köszönést. Egyszerűen szégyellte magát. Olyan hülyén nézett ki, olyan öregnek érezte magát. Nem volt smink, félóra a tükör előtt, szexi ruha. Csak a kelletlenség öltöztette, így ordított róla a taszítás, a NEM. Semmi mosoly, csak örömtelen, zavart meglepődés.

– Jó napot!

– Most, hogy itt látom, már jó napom van – hangzott a vidám válasz.

A nő úgy érezte, gúnyolja a másik. Egyre inkább bezárkózott. Összeszorította a száját, a szintelen penge csak még jobban taszítónak tette. A fiú mintha észre sem vette volna.

– Vártam, válaszol a leveleimre. Miért nem tette?

– Feleslegesnek tartottam.

– Na, látja, a sors nem engedte teljesen megszökni! – nevetett.

– Van már barátnője?

– Nincs, mert magára vártam – érezte a nő zavarát, ez egyből magabiztossá tette.

Most ő irányított. Ez a tudat jóleső vidámsággal töltötte el, és meg is erősítette. Nem ő nézett zavart tekintettel, hanem az asszony. Olyan erőteljes gyengédséget érzett, legszívesebben ölébe kapta volna. Most nem engedni elmenekülni, ezt eldöntötte. Közben elkezdődött a versolvasás, nem illett beszélgetni. Tóth Irén olvasta fel egyik gyönyörű versét. Mintha nekik szólt volna.

„Láttalak.

Lázás álmomban te voltál
a fák között megbújó árnyalak.
A mindig tovarebbenő
befejezetlen múlt idő.

Hittelek.

Vak hittel, magammal vittelek
mindig, minden útra, de nézd....”

A vers gyönyörű volt, csurdultig tele érzellemmel. Tobzódva törtek elő a gyötrelmes gondolatok. Ránézett a nőre, tudta, egyet gondolnak. Nagy nehezen véget ért az est.

– Hazakísérem!

Zsuzsa nem szólt semmit. Hiába is akarta, tudta, most nem lehet lerázni a fiatalembert. A nappaliban ölelték át egymást először. Nem volt már korkérdés, csak férfi és nő. Határtalan gyengédség, melegség, puhaság, bujaság, csak jó és jó. Így érezték mindketten. Kézen fogva aludtak el. Másnap hajnalban Zsuzsa ébredt fel először. Gábor sokáig aludt, mint általában a fiatal férfiak. De jó volt felébredni, érezni a kávéillatot, ágyban kávézni, majd összebújni, újra érinteni a másikat. Igazi férfiként ölelni, simogatni, irányítani. Mert igaz, ő akart tanulni, de valahogy ez pont fordítva történt. Ő irányított, tanított. Nem voltak kételyei, minden természetes, élvezetes volt.

– Jó volt ez az éjszaka, de maradjunk is ennyiben. Most már a kíváncsiságod ki lett elégítve, keress magadhoz való partnert. Örülök, hogy itt voltál, de ennyi. Többnek semmi értelme.

– Igazad van! – gondolatban hozzátette, édesem, de valahogy hangosan nem mertek kimondani. Szemérmes, a szavait illetően legalábbis, mert ami az éjszakát illeti, nem volt az. Soha nem gondolta, lehet így szeretkezni. Tisztán, egyszerűen, mégis határtalanul romlottan. Kielégült, nyugodt volt. Igaza van Zsuzsának, most már bátran kereshet valakit saját korosztályából. Egy éjszaka alatt férfi lett belőle. Maga sem tudta, miért. Még túl fiatal, honnan is tudhatná, a másiktól lett az. Nem beszéltek meg semmit, mindketten úgy érezték, ennyi

volt. A csapda nem nyilvánvaló, a pók még csak észrevétlen szövögette hálóját. Majd eljön az idő, amikor a háló erősebb lesz, mint amit könnyen le lehet vetkőzni. Csakhogy akkor már késő bánat, eb gondolat. A sors már csak ilyen alattomos, sunyi is tud lenni, ha akar.

4.

Délelőtt ért haza, anyja teljesen hisztérikus állapotban várta. Nem szokott hozzá, hogy nem alszik otthon, már rémképeket látott.

– Ezt még egyszer ne tedd meg! – visította.

– Figyelj! Téged nem zavar, hogy én már felnőtt vagyok, és úgy is szeretnék élni? Ebben a lakásban meg lehet fulladni! Lehetek szabad, vagy ahhoz el kell költöznöm?

Az asszony igazán méltatlannak érezte fia kiborulását. De nem vitatkozott vele, mert szerette volna tudni, merre járt.

– Jó, jó! Csak aggódtam egy kicsit. Mesélj! Jól szórakoztál?

– Megismerkedtem valakivel, nála aludtam – már ismét nyugodt, kiegyensúlyozott volt, és annyira szeretett volna eldicsekedni élményeivel. Szinte minden veszélyérzete eltörpült a közlési kényszer mellett.

– Kivel? Mesélsz róla? – minden idegszálával figyelte fiát, hisz hasonló jellegű kérdései eddig rendre elutasításra találtak. Most mintha történt volna vala-

mi. Szokatlanul közlékenynek érezte, veszélyérzete automatikusan bekapcsolt. Hiába, erre csak az anyák képesek.

– Egy jóval idősebb nővel ismerkedtem meg. Sokat beszélgettünk, és elaludtam nála.

– Mennyi az a sokkal? – kérdezte rosszat sejtve.

– Nagyjából harminc évvel idősebb – az asszony nem szólt egy szót sem, mert érezte, bármit mondana, elriasztaná. Csak hallgatott, Gábor pedig ezt a csendet biztatásnak vette.

– Sokat tanultam. Úgy érzem, erre szükségem volt.

„Édes fiam, te nem vagy komplett” – gondolta magában, de hangosan csak annyit kérdezett, merre lakik.

– Az Örs vezér téren, az IKEA-val szemben, egy hatodik emeleti panellakásban.

– És hogy néz ki?

– Alacsony, molett, világosbarna hajú, mosolygós. Zsuzsának hívják.

– Mit akarsz ettől a nőtől?

– Semmit nem akarok, ne értsd félre. Volt egy éjszaka az életemben, amikor rájöttem, engem a korombeli lányok vonzanak.

Hál’ Istennek, gondolta az anyja, de azért a veszélyérzete nem múlt el teljesen.

– Tudod, valóban az a véleményem, ebbe nekem nincs beleszólásom, de jól gondold meg, mit csinálsz! Ha pedig arra van szükséged, hogy átbeszéljük a dolga-

idat, szólj nyugodtan! Én mindig melletted állok, nem fogok neked szemrehányást tenni.

– Anya! Ha kell, majd szólok, és köszönöm.

Bement a szobájába, próbálta helyretenni nyugodtan az eseményeket. Délután felhívta Zsoltot, elmondta, újra társat keres, de korban hozzáillőt.

– Azért annak, hogy Zsuzsánál aludtam, egyvalami volt az értelme. Az, hogy rájöjjek, a fiatalabb korosztályt kedvelem. Bár jól telt az éjszakám. Olyan nő, aki szinte felolvad szeretkezés közben, magával ránt téged is. De más problémákkal, más gondokkal.

– Jól van öreg, akkor ezek szerint felejtős. Ma este buli lesz Dokinál, tudsz róla?

– Nem! Kik lesznek?

– Vegyesen, biztosan lesz sok idegen arc is. Gyere te is!

– Jó, elmegyek! – valóban úgy érezte, ott a helye.

A buli szokás szerint késő este indult be. Tíz órától kezdtek a vendégek szállingózni. Gábor már ott volt egy ideje, egy üveg sörrel kezében álldogált a nyitott ablak párkányának dőlve. Dögunalom. Megbánta, hogy eljött. Több volt a lány, mint a fiú. Hülyén vihorásztak, próbáltak volna valakire ráakaszkodni, de ezt olyan durván, feltűnően tették, hogy viszolyogni kezdett tőlük. Zsuzsa jutott eszébe, nem értette, mitől ennyire mások ezek a mai nők. Úgy döntött, nem marad sokáig, amikor észrevett egy lányt. Hosszú szőke haja hátul össze volt tűz-

ve, fekete nadrág, fekete kivágott póló volt rajta. Elütött a többiektől. Szintén egyedül állt, figyelte a szobában zajló semmitmondó eseményeket. Valami odavonzotta hozzá.

- Helló! Gábor vagyok!
- Tímea – mosolygott rá a másik.
- Látom, unatkozol.
- Dehogyan, csak szeretem az embereket megfigyelni.

Élvezem ezt a zsongást. És te?

– Én valójában nem tudom, mit keresek itt. Unatkoztam, amíg meg nem láttalak téged.

- Valóban? Ez kedves tőled!
- Szerinted fog itt még ma valami történni is?
- Mégis, minek kellene történnie, ahhoz, hogy jól

érezd magadat?

- Hát, ha jól belegondolok, éppen most történik is.

Ne legyek igazságtalan.

– Mire gondolsz? – kíváncsiskodott a lány, bár látszott rajta, tudja a választ.

– Például észrevettelek téged, a mai estének ez egy komoly hozadéka – mosolygott.

- Kedves vagy! – nevetett.

A testbeszéde árulkodó volt, ezt most Gábor is észrevette. Még mindig magabiztos férfi az éjszakától. Bár ő ezt nem tudta, Zsuzsa varázsa tartott. Egy darabig jópófiztak, azután hazakísérte Tímeát. Másnap moziba mentek. Az angol beteg című filmet nézték meg. A lány sírt

a végén, a fiú átölelte, őt is megindították a könnyek. Egyáltalán, teljesen más érzelmei voltak, mint ezelőtt pár nappal. Illetőleg egyáltalán voltak érzelmei. Szokásos cinizmusa elhagyta. Itt van például ez az elérzékenyülés. Régen jobb esetben csak hallgatott, vagy cikizni kezdte volna, de most ő is meghatódott. Ragyogóbbnak látta a napot, színesebbnek a színeket, a zenét nem hallotta, hanem szinte a fülében szólt. Mintha érzékszervei önálló életet élnének, éppen most ébredtek volna fel. Mindezt a lány hatásának tulajdonította. Lehet, megtalálta azt, aki kell neki, akinek ő is kell. Éppen saját korosztályából egy magyartanárnőt. Mert Tímea az volt. Magyartanár és költő. Mint Gábor. Költő volt és műfordító. Fialat, ígéretes tehetség mindkettő. A jelek szerint rálépett a helyes útra. Két hét telt el már a Zsuzsával töltött éjszaka óta. Azóta nem adott hírt magáról, és az asszony sem kereste. Mindennap találkozott barátnőjével, mert már úgy tartotta, barátnője van. És akkor eljött az első közös éjszaka. Végül is nem volt rossz. Működtek a dolgok, de a felébredés után úgy érezte magát, mint amikor Zsuzsa otthagya az Anna presszóban. Kiürültnek.

– Valami baj van, édesem? – a lány is észrevette a változást.

– Nincs, dehogyis. Mi lenne? Csak fáj a fejem. Van valami gyógyszered?

– Igen, tessék! Ez valami újfajta fájdalomcsillapító, gyorsan hat.

Teljesen jónak tűnt, hogy a fejfájásra fogja borús hangulatát. Sikerült saját magában is elodázni kicsit a felismerést, hiányzik a nő, aki majd harminc évvel idősebb nála. Az idő, mint egy pók, lassan szövögette hálóját, de kitarthatóan. Nem volt menekvés. Most még azt hitte, csak az érdekesség juttatja időnként eszébe. De lassan minden perce elkezdett róla szólni. A mosolyáról, arcáról, amelyen már helyet foglaltak az elmúlt évek vasfogai, a ráncok. Egyre jobban hiányzott a szemérmes bujaság, romlatlanság, tisztaság, amely áradt belőle. Amikor csengett a telefonja, és látta, ki az, nem merte felvenni. Még nem tudta, mit akar, illetve, csak azt gondolta, az út rövid, szép és elég volt.

5.

Élete visszatért a régi kerékvágásba. Néha mégis eszébe jutott az éjszaka. Szép volt, életében először aludt úgy, hogy érezte, időnként megsimogatják, megcsókolják kezét. Ilyen gyengédséget még nem kapott senkitől. Neki is szép emlék. Egyszer megpróbálta hívni Gábort, de az nem vette fel a telefont, így annyiban maradt a dolog. Dolgozott, írt, időnként megígérte a barátnőjének, jó, újra társat keres.

– Ági! Ne nyaggass állandóan! Nekem nincs hiányérzetem. Nem vagyok magányos.

– De rohan az idő, végleg magadra maradsz.

– És mi ebben a rossz? Gondolod, csak akkor élet az

élet, ha van egy férfi melletted? Nekem nem megy ez. Vagy van valaki, aki fontos, vagy jól elvagyok egyedül.

Már unta barátnője macerálását. Végül mégis jött egy levél, arra válaszolt. Randevúzott is a férfival, Lászlóval. Ezek a randevúk igazán jól sikerültek, mert László nem akart ajtóstól a házba rohanni, csak barátkoztak. Néha azonban eszébe jutott a fiatalember gyengédsége, ilyenkor jólesően mosolygott egyet. Egyik este a férfinál kötöttek ki. Már éppen időszerű volt a dolog, de az éjszaka mégis nyögvenyelősre sikeredett. László érintésében semmi gyengédség nem volt, semmi olyan, amitől jól érezhette volna magát. Sem előtte, sem utána. Amikor a fürdőszobában tükörbe nézett, szinte szégyenkezett. Csaló volt. Becsapott mindenkit, elsősorban saját magát. Az életnek ezt a részét mindig csak őszintén tudta megélni. Soha nem volt mindegy, kivel. Régóta élt egyedül, hiába tetszett a férfiaknak, neki nem az volt a megoldás, mindegy, csak valaki legyen mellette. Éjfél volt már, amikor hirtelen úgy döntött, hív egy taxit, hazamegy.

– Ne haragudj, de nekem el kell mennem. Hívsz nekem egy taxit?

– Most mi a baj? Megcsípett valami? – a kérdés olyan durván tört elő a férfi szájából, hogy Zsuzsa gyomra görcsbe rándult.

– Semmi baj nincs, de otthon szeretnék aludni – válaszolt türelmetlenül. Nem létezik, a férfi nem érzi ennek az egész dolognak az erőltetett voltát. Szétnézett a

barátságatlan, rideg szobában, majd Lászlót nézte. Pont olyan, mint a szobája, gondolta. Hirtelen hányingere lett a szituációtól. Teljes súlyával telepedett rá a vágy, hogy gyorsan túl legyen az egészen.

– Kartács utca tizenkettő – bökte oda a taxinak.

– Hú, de idegesnek tetszik lenni. Megkérdezhetem, mi a baj? – kíváncsiskodott a férfi.

– Nem! – pattogott a válasz.

– Jó, jó, csak le ne nyeljen egészben! Bocsánat – ettől a perctől végre befogta a száját, az asszony pedig gondolataiba merült. Éjszaka nem volt forgalom, hamar hazaért.

– Tudja mit? Adok egy névjegykártyát, ha újra taxira lesz szüksége, hívjon. Kedvezményel állok a rendelkezésére – mosolygott a férfi.

– Köszönöm – mosolyodott el végül Zsuzsa is.

– Na, látja, tud maga mosolyogni, így már mindjárt szebb – nevetett a taxis.

Zsuzsában újra megszólalt a vészcsengő, úgyhogy válasz nélkül kiszállt a kocsiból.

– Viszontlátásra, maga hárpia! – kiáltott utána a sofőr. – Azért hívjon, ha kocsit kell! – nevetett.

Na, még ez is, nem volt elég az éjszaka! Szentül megfogadta, semmilyen kalandba nem bocsátkozik többet. Másnap délelőtt Gábor kereste. A fiú egyre jobban vágyott a megnyugvásra, amellyel a nő jelenléte töltötte el, bár ezt így pontosan nem fogalmazta meg. De még

korai volt. Zsuzsa tele volt az éjszaka kudarcával. A két ember ugyan egymás felé tartott, a sors fura szeszélyének köszönhetően, de fáziseltolódásban voltak egymáshoz képest.

– Jól vagy? – az érdeklődés bátortalan volt, olyan akárom is meg nem is.

– Igen, és te? Van már barátnőd? – a válaszként érkező csend sokat elárult. – Szóval igen? Örülök neki! Ez így van rendjén – ezek a szavak is hamisan csengtek, rögtön érezte, ahogy kiejtette. Mert nem örült, jóllehet az lett volna a rendjén való.

– Zsuzsa, én magam sem tudom, van-e barátnőm, vagy sem. Megérted? Én inkább azt mondanám a kérdésedre, még nem tudom.

– Értem. Majd kialakul, légy türelmes! Tudod, az idő jó bíró! – mit bölcsekedik egy fiatalembernek? Nevetséges!

De a másik nem nevetett, mert amit a nőtől hallott, most is és máskor is, valódi bölcsesség volt. Érezte, olyan dolgokat tud meg, amelyek tartalmat adnak az ürességnek. Nem jópofizás volt ez, hanem tapasztalat. Az élet törvényszerűségeiből sokat ismerő ember tudománya. Hirtelen óriási gyengédség töltötte el, mintha most ébredne.

– Édesem, hiányzol! Találkozzunk, kérlek! – a szavak saját magának is váratlanul bugyogtak fel.

– Nem! Most le kell tennem a telefont! – le is tette rö-

tön. Elég, nem dőlök be többet senkinek! Nyugalmat akarok!

Gyorsan felhívta a barátnőjét.

– Szeretnék megkérni valamire. Ne beszélj nekem társkeresésről, nem érdekel a téma.

– Így akarsz leélni az életedet egyedül?

– Először is nem egyedül. Vannak gyerekeim és egy unokám. Jó a kapcsolatuk velük. Ha lesz felesleges szabadidőm, inkább velük töltöm. De nincs túl sok. Sokat dolgozom. Szóval elegendem van ebből a témából, nem szeretném, ha a barátságunk rámenne.

– Hát, ahogy gondold! – nem értette barátnőjét, ő ki volt szolgáltatva teljesen az egyedüllét fekete bugyrának. Az, hogy ez nem számszakiság, illetve nem társ kérdése, nem merült fel benne. Hisz a dolog nagyon egyszerű. Magam vagyok a lakásban, ergo egyedül vagyok. Nem jutott eszébe, elsősorban lélekben van egyedül, ettől rideg a lakás is. Így hiába mondta Zsuzsa, ő nincs egyedül, nem hitte.

Gábort pedig az elutasítás egyre jobban lázba hozta. Nem akart már Tímeával sem találkozni, mert idegesítette. Szívesebben zárkózott be, és álmodozott. Úgy döntött, beszél a lánnyal.

– Tele vagyok kétellyel. Szeretnék tőled egy kis időt kérni, amíg átgondolom a kapcsolatunkat – durr bele.

Amikor kimondta, maga is nevetségesnek érezte, bízott benne, a másik átlát a szitán. De nem így történt. A

nők fura módon úgy hallják a szavakat, ahogyan akarják. Így volt ezzel Tímea is. Ahelyett, hogy tudomásul vette volna a tényt, a fiú nincs odáig érte, úgy gondolta, érti a másikat. Biztosan megijedt a hirtelen feltörő érzelemtől.

– Jó, gondolkozz, én várok rád, mert szeretlek.

Szent együgyűség! Ez még Gábornak is sok volt, de egyéb mondanivalóval nem készült, így ráhagyta a lányra.

– Hívsz majd?

– Hívlak.

Ez a rövid beszélgetés sok mindent elárult arról, a férfiak és nők nem egy nyelven beszélnek. Az pedig, aki nem akarja mindenáron megérteni a másikat, előnyben van. Nem morfondírozik, hanem elfogadja a dolgokat úgy, ahogy jönnek. Mert most mi történt? A nyílt beszéd hiánya miatt mindkét érdekeltnek rossz kedve lett. Mennyivel egyszerűbb lett volna az őszinteség, például így:

– Tímea! Nem te vagy az a nő, akire vágyom. Ne haragudj!

– Jó, hogy ezt megmondtad, akkor nem pazarlom az időmet, hanem továbbállok.

Így tiszta helyzetet lehetett volna teremteni, mint egy sebészkéssel. Igen ám, de ehhez sebész kellett volna. Hentesmesterség. Kevés ember sajátja. Gábor egy kis idő múlva azonban így is belemerülhetett a jóleső álmo-

dozásba. Mert már újra Zsuzsáról álmodozott. Amikor ismét felhívta, már politikusabb volt.

– Szia, jól vagy?

– Igen, köszönöm! És te?

– Én is. Arra gondoltam, elhívnálak moziba, mint barát a barátot, azután beszélgetnénk egy kicsit. Van kedved?

– Gábor! Én a magam részéről befejeztem a kapcsolatot.

– Én is. Ezért tettem hozzá, mint barát a barátot.

– Hát, úgy nem lehetetlen. Megy valami jó film?

– Igen! Elisabeth. Szerintem jó! Erzsébet angol királynőről szól.

– A mostaniról?

– Nem. Boleyn Anna lányáról – már érezte, ez a mozi összejön.

– Azt szívesen megnézem. De meg kell ígérned valamit! Csak úgy megyünk, mint barát a barátal.

– Megígérem, persze!

Itt azután felhördülhet minden tapasztalt olvasó. Ekkora naivitást! Vagy csak az író gondolja, átvághat bennünket? Gyorsan megnyugtatók mindenkit. Nincs itt szó semmiféle átvágásról, csak mellébeszélésről. Így beszélget egy férfi és egy nő. Szótár nélkül. El egymás mellett. Mert hogy is szólna ez a beszélgetés feketén-fehéren?

– Zsuzsa, hiányzol. Szeretnék átölelni, találkozunk!

– Hiányzol nekem is, de még szeretnék egy kicsit szabadkozni. Legalább úgy tíz percen keresztül.

De nem! Itt köröket fut mindenki. Az első perctől kezdve. Az első gondolattól kezdve, amely eldöntötte, hogy félnek egy ésszerű kapcsolatot felépíteni. Ahhoz idő, türelem kell, és lehet, nem is sikerül. A fiú még, a nő már óvja magát a kudarcoktól. Egészen egyszerűen nem tanulták meg kezelni. Tipikus önbecsapás. Mint az is, hogy egy fiatalembernek jóval idősebb nő kell. Vajon miért? Mert úgy gondolja, itt a korával kompenzál. És az idősebb nő? Ő is csak a kudarctól fél, de egy jóval fiatalabb férfi mellett nem érheti kudarcc, hisz úgyszólván olyan irreális az egész. Így azután a sors a gyáva emberekkel úgy játszik, ahogy akar.

A filmet a West Endben nézték meg. Ahogy ott ültek egymás mellett, a pókháló-szövegetés folytatódott. Gábor óvatosan megfogta Zsuzsa kezét, elkezdte simogatni csuklója fölött, a tenyér felőli oldalon. Mint egy orvos, aki ismeri az emberi test működését. Hisz itt bizony érzékeny az ember lánya. És ami kezdetben semmiségnek tűnt, hisz nem több ez, mint egy kis simogató, olyan erotikus zsidbadásba torkollott, hogy nem volt megállás. A kéz pedig egyre merészebb lett, ahogy érezte az ellenállás hiányát. Így hát az este ágyban végződött. Természetesen ugyanabban mindkettőjüknek. Vadul, kiéhezetten szeretkeztek, majd eldöntötték, tart ameddig tart, felvállalják a kapcsolatot. Zsuzsának

már nincs mit veszíteni, Gábornak pedig még nincs. Alapigazság. A helyzetet lássuk úgy, ahogy szeretnénk, megkönnyíti a dolgunkat. Csak ezt tették ők is.

6.

Szépen kialakult a menetrend is. Gábor péntek délután beköltözött Zsuzsához, hétfő reggel visszatért a hétköznapijaihoz.

– Milyen jó, hogy van interneted! Zavarna, ha néha itt dolgoznék? Mondjuk, amíg főzöl. Azután ebéd, mozi, séta, vagy bármi, amit szeretnél – tervezgetett.

– Nem rossz ötlet. De ne feledkezz meg arról, nekem családom van, gyerekeim, unokám, ők minden második hétvégén itt vannak.

– Imádom a gyerekeket! Szeretném látni az unokádat. Lehet egyszer?

– Lehet!

Na igen! Ez egy jövőkép! Nevetséges. Tudták ezt mindketten, de valahogy nem akartak róla tudomást venni. Mert az éjszakák összekötötték őket. Azok változatlanul gyönyörűek voltak. A nő megszépült, fiatalodott, a fiú pedig igazán férfias lett. Csak úgy ragadtak volna rá a nők, de nem érdekelte őt más, csak ez, aki harminc évvel idősebb. Amikor moziba, kiállításra, vagy bárhová, nyilvános helyre mentek, az asszony próbált diszkrét maradni, de a fiú fogta kezét, átölelte, minden gesztusa szerelemről árulkodott. Egyszer szem-

bejött velük Tímea. Nagyon kellemetlen volt a lánynak, de Gábort nem zavarta, udvariasan köszönt, és mentek tovább. A helyén volt, nem vágyott másra.

– Ki volt ez a lány?

– Jártunk egy rövid ideig.

– Látod, édesem, ő lenne a hozzád való! Keress magadnak valakit, kérlek, a korosztályodból. Ígérem, nem haragszom meg. Inkább megnyugodnék.

– Muszáj mindenáron hangulatrontónak lenned?

– Nem szeretnék az lenni, de szeretném látni, hogy kialakul a jövőd úgy, ahogy kell.

– Szerinted hogy kell?

– Hát természetesen egy korodbeli lánnyal.

– És, ha így lenne? Te hol lennél a képben? – komolyodott el a fiú.

– Édesem, Te vagy nekem a bónusz. Én akkor is itt lennék, bármerre jársz, hozzám mindig eljöhetsz pihenni, elbújni a világ zajától – valóban így is gondolta.

Egyik este otthon ült a vacsoraasztalnál az egész család. Olyan feszült volt a hangulat, hogy szinte vágni lehetett volna a levegőt. Anyja vibrált az idegességtől, látható volt, mindjárt robban. Mindig magyarázó öcsce is szokatlanul csendes volt, apja is zavartan nézett tányérjába. Gábor érezte, eljött az ideje, amikor számot kell adnia hétvégéről.

– Nincs valami mondanivalód? – anyja próbált óvatoskodni, de olyan felesleges volt.

Most legyen pofátlan, mondja, hogy nincs? Vagy meséljen? Egyik variáció sem tetszett. Azért próbált udvariasan kitérni.

– Anyukám! Ha valami annyira fontos lesz nekem, hogy rátok is tartozik, akkor majd elmondom. Most nincs mit mondanom – látta, lilul az anyja feje. Most nem ússza meg.

– Szóval szerinted nincs mit mondanod. Hetek óta minden pénteken eltűnsz szó nélkül, de neked nincs mondanivalód. Tudom, függetlennek akarod magadat érezni, de jelenleg közösségben élsz.

– És? Szerinted mit jelent az, hogy közösségben élek? Azt jelenti, mindenről be kell számolnom? Mi ez itt? Valami fogda?

– Ne túlozz fiam! Hol töltöd a hétvégéidet? Fogd fel, aggódom miattad!

– Huszonnyolc éves vagyok. Elmondanád, miért aggódsz?

Apja hallgatott, öccse is, de látszott a kölykön, élvezi a helyzetet. Kis hülye, majd kíváncsi leszek, ő hogy fogja ezt elviselni, ha belekerül a sergőbe.

– Nem akarom dramatizálni a helyzetet, de tudni akarom! – itt már érezkelhetően nem volt békés elintézési mód.

Vagy elmondja, vagy feláll az asztaltól, és otthagyja őket. Egyik variáció sem volt kedvére való.

– Anyukám! Adj nekem még egy kis időt! – gondolta, ezzel megoldja a gordiuszi csomót.

Nem így történt persze. Anyját nem ilyen fából faragták.

– Jól van fiam, akkor csak egy kérdésemre válaszolj!

– Igen? – felsóhajtott, hogy ilyen könnyen megússza.

– Az a nő az, akiről beszéltél? – ez övön aluli kérdés volt.

– Az! És most jobban érzed magadat? – lecsapta kanálát, meg sem várta a választ, kiviharzott a konyhából.

Étvágyát sikerült teljesen elvenni a kérdésnek. Magára zárta szobája ajtaját, azt gondolta, teljesen igaza van. Mi a fenének szekálják itthon. Szerencse, az apja nem szólt bele, meg az a kis hülye sem. Az még csak véletlenül sem merült fel benne, nincs igaza, vagy az anyja szempontjait megértse. Bekapcsolta a számítógépet, keresett valami idióta zenét, elkezdte bömböltetni. Kis idő múlva a felső szomszéd verte a padlót. Szóval így lett teljes a nap. Hülyeséget halmozott hülyeségre. Hát még, ha tudta volna, anyja eldöntötte, megkeresi Zsuzsát.

Késő délután volt, amikor meghallotta a csengőt. Szokatlan látogató, nem várt senkit. Az ajtóban egy magas, vékony, csontos, ápolt nő várta, hogy beengedje. A vészcsengő automatikusan kapcsolt be. Zsuzsa mindig érzékeny volt mások kisugárzására, most is jól érezte, ettől a nőtől semmi jóra nem számíthat.

– Gábor édesanyja vagyok. Beszelnünk kell!
– Jöjjön be! – hellyel kínálta a nőt és várakozóan tekintett rá. Neki nem volt mondanivalója.

– Mit akar a fiamtól? – hülye, banális kérdés.

Mit is akarhatnék, gondolta. Miért van erre a méltatlan beszélgetésre szükség? Mindegy, eldöntötte, méltósággal végigcsinálja, és udvarias marad. Sok oka ugyan nem volt, kizárólag Gábor iránti tiszteletből.

– Semmit!

– A fiam teljesen megváltozott. Minden hétvégéjét házon kívül tölti, otthon nem törődik semmivel. Neki még a jövőjét kell építenie. De egy sokkal idősebb nő nem lehet jövő a számára.

Most mit is mondhatna erre? Az asszonynak igaza van, ezért jött, hogy ezt közölje? És akkor most mi van? Mi változik meg egy ilyen kényelmetlen beszélgetés hatására, morfondírozott Zsuzsa. Miért tétélezik fel róla, nem látja mindezt tisztán? Nem válaszolt a nőnek. Az érzékelhetően meghökkent, hisz azt várta, majd megbeszéli, de itt láthatóan erre nem lesz lehetőség. Nincs partner a beszélgetéshez. Egy darabig kíváncsian tekintett a másikra. Valóban nagyon nőies, egy cseppet sem látszott rajta semmiféle erőltetett fiatalság. Egy farmer, egy póló volt rajta. Az egész nőből áradt valami puhaság, melegség, kiegyensúlyozottság. Lehet, ez az a varázs, ami a fiát fogva tartja? Mégiscsak mondanía kell még valamit.

– Ez Önnek is csak átmeneti állapot lehet – próbálkozott szóra bírni, de a másik hallgatott.

Persze lett volna mit mondanía, de eldöntötte, nem teszi. Méltatlan ez a beszélgetés, jóllehet megértette az anya szempontjait. Na, ehhez nem volt semmi hozzáfűzni valója.

– Kérem, szálljon le a fiamról! – ez már szándékosan sikerült durvára, hátha ez szóra bírja. De tévedett. Ma itt csak egyoldalú társalgás folyhatott.

– Jó! Akkor elmegyek!

Amikor becsukta a nő után az ajtót, hirtelen összeomlott. Már napok óta érezte, valami nincs rendben, nagyon feszült, remeg a keze, szorul a torka. A kollégái is észrevették, valaki szóvá is tette. Annyira vibrálsz, szinte rossz hatással vagy rám. Ő, aki amúgy nyugalmas, mosolygós volt, most hirtelen túlpörgetett lett. Itt volt az ideje orvoshoz menni.

– Jó napot, doktornó! – köszönt kicsit megilletődötten az új családorvosnak. A régit ismerte, az is ismerte az egész családot. De ez most új, úgy érezte, teljesen idegen helyen jár, és mintha szívességet tenne neki az orvos. Igen, pontosan ilyen érzések bujkáltak benne, és a kérdés, most kell hálapénzt adnia, vagy sem. Nem tudta a szokásokat. A réginek nem kellett, hisz betegek is alig voltak.

– Hallgatom! Mi a panasz?

– Elég feszült vagyok, remeg a kezem – mutatta.

Valóban, ahogy kinyújtotta a kezét, remegtek az ujjai. A doktornő megmérte vérnyomását, meghallgatta tüdejét, kérdezett egy-két dolgot, majd úgy döntött, laborvizsgálatra küldi. Gyanús volt a pajzsmirigy működése. Kiderült, pajzsmirigy kibillent az egyensúlyából. Érezte ezt a súlyán is, mert hirtelen elkezdett hízni. Egyre inkább semmi nem volt rendben körülötte. Gábor is változott az utóbbi időben, már nem maradt hétfő reggelig, sőt gyakran szombat délután elment. Mindig nagyon kedves volt, ez az egy dolog nem változott. Ő nem mesélte el, hogy itt járt az anyja, azt tartotta, nem az ő dolga. Ez családi ügy, amelybe nem szeretett volna pletykaszinten sem beleavatkozni.

– Édesem! Szerinted nincs semmi baj a kapcsolatunkkal? – kérdezte egy este a fiútól.

– Szerintem nincs. Miért, szerinted van? – csodálkozott rá.

– Nem tudom, de valahogy most szívesebben lennék egyedül. Nem érzem magamat túl jól.

– Ha most beteg vagy, az a megoldás, hogy elküldesz?

– Azt nem mondom, hogy az a megoldás, de szeretném átgondolni a folytatást. Kérlek, értsd meg! A mi kapcsolatunk csak addig tarthat, amíg őszintén működik. Emlékszel, ezt beszéltük meg. Azt is tudnunk kellett, egyszer repedés lesz a tökéletességen. Én legalábbis tudtam – mosolygott fáradtan.

– Aha! Akkor most vegyem úgy, itt egy repedés?

– Igen, vedd úgy! És menj most el, kérlek! – kimondta, ettől valahogy jobban is kezdte érezni magát. Hisz egyébként is annyit rágódott már ezen.

Saját családja előtt is szégyellte ezt a kapcsolatot. Ugyan nem mutatta be nekik Gábort, de beszélt róla. Azt is megmagyarázta, nem tartozik senkinek számadással, az évek repülnek, hát akkor miért ne. De gyengék voltak az érvei, még saját maga előtt is. Ahogy egyre többet találkozott a fiúval, egyre unalmasabb, fárasztóbb lett az együttlét. Nem volt mondanivalójuk egymásnak. Persze csak az ágyon kívül. A generációk különböző sajátosságai egyre inkább elválasztották őket egymástól. Érezték ezt mind a ketten, de kimondani egyikőjük sem merte. Végül is éppen egy év telt el, amikor Zsuzsában megérett a gondolat, befejezi.

– Jó volt így ez az egész, de nekem már fárasztó. Azt gondolom, neked is itt az ideje magadhoz való partnert keresned. Nem szeretném megérni azt, hogy mindenféle kifogásokat keress, miért nem jössz.

– Nem értelek! Miért tenném?

– Azért, mert nem akarnál megbántani, és úgy éreznéd, most, hogy beteg is vagyok, kötelességed kintartani mellettem. De ez nem így van. Nincs semmiféle kötelességed, és nincs nekem sem. Ha most befejezzük, mindketten úgy tudunk visszaemlékezni erre az egy évre, mint valami szép dologra, teher nélkül. Én ezt szeretném!

Gábor érezte, a másíknak igaza van, mégis fájt az elutasítás. Próbált volna hadakozni ellene, de tudta, méltatlan lenne, hisz a szavaiban már egy kis hamisság is vegyülne.

– De barátok maradunk, ugye?

– Igen, azok maradunk! Azért, mert vége a kapcsolatainknak, én szeretnék mindent tudni rólad!

– Akkor elmegyek – olyan fáradtan állt fel, mintha százéves lenne.

– Szia!

A búcsúzás hiánya rideggé tette az egészet, de nem tudtak búcsúzkodni. Véget ért egy jövő nélküli földi szerelem. Fájt, mint minden elmúlás. Üresség maradt mindkét emberben. Hónapok múltak el, amikor Gábor rájött, pontosan mit is nyert ettől az évtől. Igazi férfi lett. Nemcsak külső jegyeiben, hanem valóságosan is, gondolataiban, gesztusaiban. Már nem volt gondja korosztálya lányával. Úgy szemlélte őket, mint egy kívülálló. Mindaddig, amíg észre nem vett egyet. Azt az egyet, aki mellett otthon érezhette magát, mint annak idején Zsuzsa mellett. Felhívta a nőt.

– Édesem! Hogy vagy?

– Jó hallani a hangodat! Körülöttem minden rendben. És te?

– Körülöttem is. Találtam valakit, akit feleségül veszek.

– Ennek igazán örülök.

– És te? Magad vagy még, vagy már nem? – érdeklődött valódi kíváncsisággal. Szerette volna azt hallani, már nincs egyedül. Ezzel teljes lett volna boldogsága.

– Nem is tudom, mit mondjak. Van valaki, akit már régen ismerek. Egy taxis. Véletlenül újra összefutottunk, vele találkozom egyre gyakrabban. Saját korosztály, tudod, kedves, így ennek már akár jövője is lehet – mosolygott Zsuzsa.

Eszébe jutott, hogy lépett az életébe Tamás. Egyszer, amikor nagyon rohant, elővette a taxis névjegykártyáját, megrendelte a kocsit. A férfi nevetve mondott igent, hamarosan meg is érkezett. Egy csokor vörös rózsával, mint a mesében.

– Keresek egy háрпиát, kiskegyed lenne az? Vagy már elmúlt a háрпиakorszak? Ha igen, akkor ez a rózsza az öné, már ha elfogadja.

– Köszönöm! – nevetett Zsuzsa, és hirtelen otthon érezte magát.

Annyira kézzelfogható a dolog, nem volt ezen mit magyarázni. Az érzés jött feltartóztatatlanul. Beborította teljesen. Talán, mint zsák a foltját, úgy találták meg egymást. Földi szerelem! Az lett a javából, jövővel, a lezárt múltra épülve.

A sors kompenzál, a tiszta érzelmekre alkalmas embereket időnként elvezeti egymás felé. Így történt ez most is. Mindkét esetben. Szépen helyre kerültek a dolgok, méltósággal, kiérdemelve.

HAMANA ZSOLT

Budapest Görlz

Egy fiatal nő, hívjuk Orsinak, és egy fiatal férfi, legyen mondjuk Pisti, félmeztelenül csókolózik a fürdőszobában. Beszélgetnek, simogatják egymást, még vizesek. A fiú hol szemrehányásokat tesz barátnőjének, hol kérleli, hogy foglalkozzon vele többet, de a lánynak terhes a beszélgetés. Orsinak egy nonfiguratív tetoválás van a derekán. A fürdőszobaajtó előtt a férfi öccse, János leskelődik. Amikor érzi, hogy nyílik az ajtó, visszasiet a nappaliba és folytatja a tévézést. A lakás három embernek kicsi, két testvérnek ideális, de két idegennek már túl sok benne a közösségi tér.

A pár kijön a fürdőből, bemennek a szobájukba, a kanapén ülő János a lányt bámulja. A bátyja jön ki előbb a szobából és mellé ül a kanapéra. Az idősebb testvér nagyobb és erősebb, mint öccse, nagyjából 5 év van közöttük, de még egyikük sincs harmincéves. Beszélgetnek, közben a lány is kijön, a haját szárítja. A báty jelzi, hogy tud az öccse leskelődéséről és cikizni kezdi Jánost miatta.

Később mindhárman vacsoráznak, a lány a fiúk unszolására az új munkájáról mesél, hogy milyen volt az első hónap, és mennyire örül, hogy az egyetem mellett kereshet egy kis pénzt, ráadásul otthoni munkával, kötetlen munkaidőben. A báty nem örül és szkeptikus. Egy birtokló típusú férfi, éppen az ellentéte az öccsének,

aki kedvesen beszél és bátorítja a lányt, hogy jó döntést hozott, amikor munkát vállalt. Az internetes tapasztalat jól mutat majd az önéletrajzban.

Vacsora után a két fiú a konyhában pakol. A fiatalabb pénzt kér az idősebbtől, mert este házibuliba megy. Kap valamennyit, az idősebb továbbra is lekezelően viselkedik vele. Éreztetni, hogy ő a főnök, Jánost rábízták a szülők, és az öccse egyébként sem több egy számítógépező kis gyökéknél, aki ha csajokról van szó, csak kukkolni tud.

János indulása előtt a fiú és a lány az előszobában vannak. János éppen öltözködik, a lányon rövidnadrág és póló van, a fiú benyálazza az ujját és megpróbálja lesikálni a tetoválást a lány derekáról, de az nem jön le. Összenevetnek, egymásra hangolódva beszélgetnek. A fiú végül elmegey.

Az öcs az utcán sétál, már sötétedik, egy darabig egyedül van, majd találkozik a haverjaival, hangoskodnak, hülyéskednek.

A társaság bemegy egy boltba piát venni. A fiú felfigyel egy lányra. Lopva nézi, majd a fiú barátai harsányan, falkában próbálnak ismerkedni, a lány nem fogadja a közeledést, majd a szintén hangoskodva reagáló barátnőivel kimegy a boltból.

A fiatalok már a házibuliban vannak. A fiúk sztoriznak és piálnak a konyhában. János kárára is poénkodnak, hogy elszalasztotta azt a lányt a boltban. De a fiú az életben nem annyira megadó, mint otthon a bátyjával

szemben, sőt szinte másolja a viselkedését. Elmesél egy pikáns történetet, amivel osztatlan sikert arat. A fiúk közötti hierarchiában magasra kerül.

Később az öcs a mobilján mutogatja annak a haverjának az új csajáról készült képeket a fürdőszobában, aki szívatni akarta a boltos lánnyal. A fotókon Orsi szerepel. Ő úgy mesél róla, mint a szeretőjéről, akit a bátyja révén ismert meg. Idősebb nőként írja le, ami jó pont.

Visszamennek a buliba, berúgnak, jól érzik magukat, verekszenek, ugrálnak, rombolnak, kicsit elveszítik a lábuk alól a talajt.

A buliban később a fiú találkozik a lánnyal a boltból. Utána együtt táncolnak, és úgy viselkednek, mint akik éppen összejönnek.

Néhány óra múlva János követi a fürdőszobába a lányt. A lány a sminkjét igazgatja, valószínűleg túl sokat ivott. Alig beszélnek, bezárják az ajtót, csókolóznak és végül lefekszenek egymással. János fejében az aktus közben a bátyja nője jár.

Hajnaltól a fiú és a lány az utcán sétálnak, hazafelé tartanak, az egyik utca sarkán csókolóznak, majd két elmentéses irányban indulnak haza.

János hazaér, bemegy a lakásba, és hányni kezd a wc-n. Kijön a mosdóból, bemegy a fürdőbe, megmosná az arcát, de a bátyja barátnője meglepi hátulról. A fiú először megijed, majd flörtölni kezdenek. Jó hangulatban beszélgetnek, a fiú simogatni kezdi a lány fenekét,

majd meg akarja csókolni. Orsi félig benne van a dologban, majd kijelenti, hogy köztük soha nem lehet kapcsolat, mert a fiú bátyjé az elsőbbség.

János aludni megy, de egy kis idő múlva Orsi is bejön a szobába, kezében az ágyneműjével, de nem történik semmi, csak alszanak.

A fiú délelőtt felébred, Orsi már nincs a szobájában, gyanús, hogy nem is volt. Az ágyneműje eltűnt, és úgy tűnik, az ágyban is csak egy ember aludt. Hallja, hogy a nappaliban szól a tv, felöltözik és kimegy.

Pisti és János a televízió előtt ülnek, az idősebb fiú reggelizik, János vizet iszik. A tegnap estéről beszélgetnek, Pisti barátnőjéről áradozik, hogy milyen vadmacska az ágyban, részletesen mesél élményeiről és szívatja Jánost, hogy képtelen magának nőt szerezni. Az öcs nem mesél éjszakai hódításáról, jobban érdekli, hogy hova lett a lány. Kiderül, hogy Orsi reggel hazament, mert vasárnap dolgoznia kell.

János vár néhány órát, amíg bátyja lefekszik aludni, majd a szobájába megy és bekapcsolja a számítógépet. Internetezik, beüti a Google-ba, hogy „budapest girls”, rámeleg egy oldalra, belép a jelszával és kiválaszt egy lányt.

A számítógép képernyőjén megjelenik Orsi. Jánost visszatérő látogatóként üdvözlözi a lány. Csetelnek, először általános dolgokról, majd megállapodnak, hogy mit kér a fiú. János azt szeretné, ha Orsi a hasára feküd-

ne, és úgy állítaná be a kamerát, hogy csak a fenéke és a tetoválása látszódjon. A lány beleegyezik. Közösen maszturbálnak.

Már esteledik, János és Pisti a kanapén ülnek, nézik a tv-t. A fiatalabb fiú sms-t kap, valaki találkozóra hív-

ja. Felöltözik, lesétál a lépcsőházban, kimegy az utcára, szembejön vele Orsi, köszönnek egymásnak, váltanak néhány semmitmondó szót, majd a lány bemegy a bérházba. János továbbmegy, a sarkon találkozik a tegnapi esti lánnyal és elindulnak valahova.

BÁCSI ISTVÁN

Csalódás

Tamás igazi macsó volt, nagy vadász. Talán éppen ezért is lett Ádám a legjobb barátja, aki neki pontosan az ellentéte. Tamás hódító férfiassága így tündökölhetett, mint egy ezerfényű gyémánt a mélykék bársonyon.

A két elválaszthatatlan barát majdnem minden nap találkozott. Ádám, aki már tíz éve élt csendes házasságban ugyanazzal a feleséggel, mindig türelmesen végighallgatta barátja áradozásait az éppen aktuális igazi nőről. Régen kialakult már mindkettőjüknél az élménybeszámoló-függőség. Az egyiknek el kellett mondania, a másiknak muszáj volt meghallgatnia. Így hát Ádám mindig pontosan ismerte barátja szerelmi hőmérsékletét.

Lágy lélek, lüktető szív, kemény tojás – vallotta Tamás a sajtóságos Don Juan-i szentháromságot. És ez a vezérlőelv tökéletesen révbe kormányozta őt mindig. De egy napon csak fáradtan leült Ádám asztalához, és fogóval kellett belőle kihúzni a szavakat.

– Mondd már, mi volt tegnapelőtt este a szökével?
– türelmetlenkedett a házigazda.

– Á, nem érdekes, odavan értem – mondta Tamás, és azt nézte elmélyülten, amint a cipője orrával köröket rajzolt a levegőbe.

– De mégis, hogy volt? Mi van veled? – kérdezte Ádám gyanakodva.

– Láttam egy jelenést... – bökte ki Tamás.

– És?

– És... Ő kell nekem!

– Na és? Mi a probléma?

– Az, hogy eltűnt! És nem találok! Csak egy pillanatra láttam a kocsiból, és mire vissza tudtam fordulni, már nem volt sehol. Tegnap dél óta a környéken cirkálok, egész éjjel a kocsiból leskelődtem, de semmi. Elnyelte a föld.

– Milyen az a nő? – kérdezte Ádám kíváncsian.

– A szeme..., az, az valami félelmetes. Ilyet még nem láttam soha. Csak egy pillantást vetett felém, de az olyan volt, mint az atomvillanás. Úgy éreztem magam, mint egy tűzoltó, akiről leperzselik az azbesztruhát.

Tamást csakugyan megperzselhette valami, mert már fel is állt, és elköszönt.

Hetek teltek el, nem jött, a telefont sem vette fel. Ádám már nagyon aggódott a barátja miatt, többször is kereste a lakásán, de ő nem volt sehol, az üzenetekre sem válaszolt. Végül egy vasárnap reggel beállított.

– Talán tönkretette a telefonodat az atomvillanás? Egy üzenetet sem vagy képes küldeni? – támadt rá Ádám.

– Bocs, öreg – szabadkozott Tamás. – De én most nem vagyok beszámítható! Életemben először igazán szerelmes vagyok!

Ádám erre alaposan megnézte, lát-e rajta valami szokatlan elváltozást, de csak a szemei csillogtak, mint mindig, ha szerelmes volt.

– Beleszerettem a csillagszemű Juhászba! – folytatta Tamás.

Ádám a középső ujjával a fülében kotorászott, mert azt hitte, eltömődött.

– Nem hallottam jól, hogy mit mondtál – meredt rá Tamásra.

Tamás teleszívta magát levegővel, széttárt karjait fel-felé nyújtotta és megfeszítette, mint a párviadalra készülő orangután. – Beleszerettem a csillagszemű Juhászba! – kiáltotta a mennyezet felé. – Most már hallottad? – nevetett Ádámra.

Ádám hátrább lépett, és megmerevedett. Leírhatatlan megdöbbenés bénította mozdulatlaná. A családja utáni legbiztosabb pont az életében eddig Tamás barátsága volt, és ez most semmivé lett egyetlen pillanat alatt. Jól tudta, ki az, akibe Tamás beleszeretett. Városuk keleti határában kezdődik a Tündérláp nevű rét, ott legelteti a juhokat egész nyáron az a nagydarab, kicsattanóan piros arcú parasztleány. Annak van olyan világító szeme, ő az a csillagszemű juhász. Ádám már látta is, amint áll a juhász a viharban súlyos subája alatt, szembefordulva a fürgeteggel, mozdíthatatlanul, mint egy szobor, hatalmas, tömött bajuszával úgy néz ki, mint egy humanoid ragadozó, aki fej felől félig bekapott egy madarat, s a szárnyak kétoldalt kilógnak a szájából. Résnyire húzott szemeit villogtatja a zivatarba, amelynek homályából előbukkan Tamás, mosolyogva, vidáman csillogó sze-

mekkel, szétnyílt, szélben csapkodó kabátszárnyaival sebesen vitorlázva a juhász felé, aki szélesre tárja, majd összezárja a subát, elnyelve Tamást Ádám elől, a nők elől, s a másság fölfoghatatlan mélységeibe zárja.

Ádám itt erővel megszakította a képsort, mert felkavarodott a gyomra, és szédült.

– Hallod, amit mondok? Mi van veled? – rázta Tamás a két vállánál fogva. – Nem vagy rá kíváncsi? Ismered te is az öreg Juhász jegyző lányát, a szép szemű Ildikót, róla beszélek!

Ádám lábaiból kiszaladt minden erő, lerogyott egy székre. Arca lassan felderült, és előbb halkán, majd egyre hangosabban, csillapíthatatlanul nevetni kezdett.

A könyv

Ká ruganyos léptekkel sietett a kocsijához. Most már tudta, hogy a könyv létezik, és az övé lesz! Szép nyári nap volt, de ő fázott. Lázban égett. Meg kell keresnie a helyet! A helyet, ahol üvölt a csend. Csak ott nyithatja ki.

Gondosan megtervezett mindent. Korán reggel érkezett a hegy lábához. A kocsiból kiszállva mellbe vágta a hőség, rögtön kiverte a verejték, de nem törődött vele. Sebesen mászni kezdett. Délre már olyan magasra jutott, hogy a kulacsába belefagyott a víz. A hegy elfogyott, a csúcson volt. Fújta egyet, körbefordult, és elégedetten né-

zett le. Felülről, az egész világra. Szél zúgott, madarak vijjogtak, és mennydörgő robajjal egy repülőgép húzott el a feje felett. Csalódottan indult vissza. Még másnap elutazott a tengerhez. Vásárolt egy bűvárhajót, és a nagy víz fenekére süllyedt. Fülelt. Halak szívdobbanását hallotta, a tenger mélye sóhajtozott. Ká lelkében düh és keserűség tombolt. Azonnal hazautazott, és a dolgozószobájába zárkózott.

Másnapra készen állt a terve. Bejelentkezett a legjobb építészirodába, s a tulajdonossal odarendeltette a legjobb tervezőket. A tervezőasztalhoz és a számítógépekhez ülve rögvest hozzáálltak Ká rendkívüli elképzeléseinek megvalósításához. Az építési vállalkozó megkérte Micikét, a titkárnőt, hogy főzzön kávé. Ká és a mérnökök terveztek, a vállalkozó mosolygott. A terv elkészült, Micike lefőzte a kávé, és hozta tálcán. Ká kemény szerződést kötött a vállalkozóval. A szerződés legfontosabb pontja az volt, hogy csak akkor teljesül a megbízás, ha az elkészült házban semmilyen műszer nem mutat ki semmi zajt. Ká a tökéletes csendet vásárolta meg.

A ház elkészült. Félgömb alakú, áttörhetetlen falú monstrum magasodott Ká előtt. A mérnökök a műszereket elhelyezték a házban, és kinn a monitorokat figyelték. Minden mérési eredmény csupa nullát mutatott. A megrendelő elégedett volt, és egy billentyű leütésével átutalta a pénzt. Egyedül maradt. A ház hangárnyi nappalijának közepén különleges íróasztal állt. Ká gyerme-

ki örömmel játszott a pecsétgyűrűjébe integrált távirányítóval, amely az asztalt a padlóba süllyesztette vagy kiemelte onnan. Ezen az asztalon fogom majd elolvasni – gondolta borzongva. Persze, amikor Ká pénzének barátai eljöttek megcsodálni a házat, az íróasztalt gondosan a padlóba süllyesztette.

Már kora reggel óta nagy gonddal készülődött. Ma kell a legjobb benyomást keltenie. Végül elkészült, és az Aukciós Ház elé hajtott. Belépett az ajtón. Egy ismeretlen világban találta magát. A leggyönyörűbb nő fogadta, akit valaha is látott, beleértve az álmait is. – Ilyen lehet az Úr legkedvesebb angyala – gondolta. Nem a vágy borította el, mint máskor, hanem áhítatot érzett, a csontjait meleg fény járta át. A könyv az asztalon feküdt. Még sohasem látott ekkora könyvet. Vastag fatábla borító, aranylemez borítás. Az aszúszínű fedélen csak a cím állt, kék drágakövekből kirakva.

- Vásárolni kíván? – kérdezte a legkedvesebb angyal.
- Belenéznek előbb – mondta Ká rekedten.
- Tessék – mondta a könyv őre, és fél kézzel Ká elé tartotta kinyitva. Ő elcsodálkozott, hogy ilyen könnyű a könyv. – Ebben a könyvben minden benne van, és nincs semmi rajta túl! – szavalta ünnepélyesen a szépség.

Ká tudta, hogy még nem érintheti meg. Közelebb hajolt. A szíve dübörgött, ájulás környékezte. Sötétvörös tintával írt sorokat látott. A sorok mögött újabb sorok bukkantak fel, majd ismét egyre újabb és újabb sorok.

– A könyv ára egy őszinte mosoly! – mondta a nő, miközben a könyvet visszatette.

Ká magához tért, és fizetni akart. De nem tudott. Nem volt nála annyi. Jeges verejték csorgott az arcán. Alkudozni, majd udvarolni próbált, de hiába.

Megsemmisülten botorkált ki ajtón. – Minden munkám a semmibe vész – sóhajtott. – Nem fog engedni, nem enged! – Agya vadul örölt. Közeledett a kocsijához. A kocsi szétnyílt, egy kar gyengéden az ülésbe emelte Kát, egy másik pedig megtörölte a taknyos orrát. – Tennem kell valamit – töprengett, miközben a kocsi elindult. Amint hazaért, azonnal hozzákezdett. Pénzt és fáradságot nem kímélve felfordította a világot. Adott és vett a tőzsdén, manipulált, politikusokat, bérgyilkosokat foglalkoztatott, országokat süllyesztett el. Mérhetetlen válság lett úrrá a világon. A tévé naphosszat tragédiákról tudósított. Ká grillezett szarvasgombát rágcsált, és unatkozva nézte a bankok lépcsőin magukat felgyújtó embereket.

Végül megingott az Aukciós Ház is. Az igazgatótanács határozott a könyv árának csökkentéséről, és személyi változásokról is döntöttek.

Ká magabiztosan lépett be az ajtón. A pult mögött egy testes, gusztustalan férfi állt. Az a fajta, akivel Ká a legjobb üzleteket szokta kötni, és akit a legjobban megvetett. Lefittyenő, vastag ajkáról nyál csorgott a tokájára, apró, fickándó szemei oldalt ültek, mint egy krokodilnak.

– Mit óhajt? – csusszant elő rejtekéből a hulló.

– Elviszem a könyvet – mondta Ká egyszerűen. – De előbb belenézek. A kereskedő sápadva hátrahőkölt.

– Uram, a könyvet nem lehet kinyitni beláthatatlan következmények nélkül! Csak olyan kiválasztott nyithatja ki, aki már három napja hallja üvölteni a csendet! És olvasni sem tudja senki más, csak akit kiválasztottak!

Ká töprengve nézte a szűkülő embert. Lemondott a könyv kinyitásáról, és az üzletre tértek. A kereskedő akkora számot írt le, amit kimondani sem tudott, és eddig sejtelve sem volt a szám létezéséről. Ká szó nélkül fizetett. A kereskedő múlhatatlan mosolyba borult, és nagyon készséges volt. Ká most még jobban utálta. A hatalmas könyvet eltorzult arccal emelte fel a hulló, és izzadva lökte Ká ölébe, aki megtermett, erős férfi létére csaknem összerogyott a váratlan súly alatt. Otthon fújtatva cipelte be a házba, az íróasztalra tette, és bezárkózott.

Egy fotelben ült és a könyvet nézte. A mindenség könyvét, ami csak az övé! Boldog volt. Hallgatózott. Nem hallott semmit, csak a saját szívdobogását. Visszafojtotta lélegzetét és fülelt. Süket csend volt. Felállt, és járkálni kezdett. Hirtelen jeges, ősi rémület futott végig a hátgerincén. Lépéseket hallott a háta mögött! Azonnal a padlóba süllyesztette az íróasztalt, és harcra készen várt. Mély csend lett, nem jött senki. – Biztosan a saját lépteimet hallottam – nyugtatta meg magát. Később kiemelte az íróasztalt. A fotelba heve-

redett és várt. Megint neszt hallott. – Talán a csend... – dobbant meg a szíve reménykedve. De csak a fű növését hallotta valahonnan. Majd lódobogást, emberi hangfoszlányokat hallott. Aztán ragadozók bömbölését, állatok üzekedését ismerte fel. Félőrülten kereste a hangok forrását, de még az irányt sem tudta megállapítani. Mintha a fejében zajgott volna az egész világ. Most már a hangokra figyelt, és a különböző korokat találgatta. Hallotta a dinoszauruszok üvöltését, és hallotta énekelni Carusót. Napokig bolyongott a hangok

sűrűjében, testét elhagyta minden erő. Most már tudta. A könyv adja ki magából az univerzum hangjait. Felállt, és az íróasztal felé indult. Izmai megfeszültek, veszélyt szimatolt. De nem törődött vele. Határozott mozdulattal nyitotta ki a könyvet. – Uh! – nyögött fel Ká, és eltűnt a könyv sorai között.

A hatalmas nappaliban egy ideig még ott lebegett Ká félelme. Aztán az is elmúlt. Minden nyugalomba dermedt. Üvölteni kezdett a csend.

AMBRUS LAJOS

Eldorádó

(Részlet)

| 5. |

Sturlóban potyolódott, csontját tört madár, a harmadik estén lelték meg Graf Bellagarde Ödönt. Zúzott testtel, sziklába gyúrt ólomkatona, réveteg, kimerevült pillantásokkal követte a zergék álomszerű vonulását. „Úgy három tájban még fickó póstával ügyködött” – mondta az egyik előkerült hajtó a gróf szétvetett lábú, kihülő teteme fölé hajolva, „aztán annyit láttam belőle, hogy hátrasegelve eltűnik”.

Erős, kora esti napfény ragyogta be a havast, az alomnövényzetben meszes, törékeny csigaházak reccsentek a lábak alatt; barcogás idején *történt*; mikor reggelenként talajmenti fagyok érkeztek.

Szekérre löktek, dsungelvodonban kocsiztattak, lesre állítottak, vittek, gajdoltak, hóbörögtek, füllentettek a medve elejtésének fortélyairól

arról, hogy a már meglőtt jószág először is maga alá ropgat egy akónyit bűzös fosás formájában, letarolja a csepleszt, körmeivel összeszaggatja a menekülés útjába eső zsengece fák törzseit, majd egy szurdokban, extaticus

színészeti demonstratio, hörögve elnyúlik – a pípés, nagyszájú városi uracsok jáger-kerengéseiről és vadak által történt energicus felfalattatásukról („Jól jegyezze, fiatalúr: ha a vackorfa tövében nem leli a járást, keresse a patakot, és azt kísérje, mígnem az lefelé kivezeti az erdőből!” – Szimion, a drága pedant) – a barlangba futott bocsok megkaparintásának sáskamennyiségű módozatairól és piaci táncoltatóknak fufang velő által történő eladásukról

Atyám, Gyulay Domokos inkább szögmértéke, loгарithmiája, paus-papírja, pennája, számsorai és rajzai mellett maradt; „tisztelem” – mondta magyarázatul – „a testnek kitartását és bátorságát, de még annál is jobban az *életnek szabadságát*, különösen, ha azok fitogtatják erejüket, kikkel becsület dolgában nem kívánok közösködni”, és Szimionra bízott, akivel a vadászat reggelén a következő statióig kocsiztunk, hogy az éji szállást kijelöljük.

Dühös, szótlán, izzadó favágók gyújtóst csaptak, tisztást irtottak, kalyibát raktak, sátrat cövekeltek, Merdák-eréhez futottak, szekeret málháztak, szakácsnak kappant forráztak; *harmadnapig*, more patrio, úgy folyt, gabalyodott minden szemfényvesztés-szerűen, ahogy a versenyvadászat: a kizsigerelt belek szaga keveredett füsttel, égett hús legűjével s az erdő fanyar, őszi illatával.

Kora esti kürtszó-visszhang: pállott szagú hajtók és suvickos úri jágerek heverték az erős, fekete hangyákkal teli földön, gomolya, szalonna, kos, ártány, hizott ökör, szokásos *begyelőtykölődő mozdulatokkal* előhalászott bor került az asztalra; a gyomrosok teleették, az itkányosok teleítették magukat. Vacsora és a szertartásos puskacső-visitatio után, girhes kotlás, öregapám, a GAZDA fel-emelte vékony karját, s noha a tisztáson lobogott a tűz, egy gerendával és rózsével körülbástyázott lucfenyőt a grotesque jelre meggyújtottak: élő csillagszóró és tüzes üszög; lángot, zsarátnokot okádvá, metsző élességgel világított be földhányást, pusztai tábert, setét, suhogó erdőt, sőt, sárga-lila-bordó tónusú szentkép, az éji szál-lás fölött elhúzó felhőket.

BELLAGARDE ÖDÖN GRÓF: hadi férfiú a csatatér mögötti dimb-dombon, cabinetfőnök a kormány széken, ürítő-széken trónoló kölke – gyalogszékéről, szétvetett lábakkal, kimért, magyarópalcás mozdulatokkal igazgatta az elejtett vadak nyúzását és takarítását, majd az ingerlő belsőségillatokra elősompolygó kopók kiszolgálását.

Egynehány portól, zsirtól, pálinkától бүdös cseléd metélte föl az őz máját, szívét, tüdejét, és leforrázott zablisztkeverékkel vegyítve a kutyák elé lötytyintette – az addig helyét nem lelő, kóválygó állat habzsoló, nyákos, gargantuai zabálás után szinte helyből összerogyott, és a hajnali kürtszóig, lecsapott moszkitó, mozdulatlanul hevert. Ödön gróf ez ijesztő metamorphosist a legnagyobb

műgonddal figyelmezte: „Mein lieber Karl”, szólott oda a mellette kuksoló Fronius jogi doctorhoz, „látod-e, mire képes egy jól elkészített vacsora? Pedig a titok nyitja nem a húsos falatokban rejlik, hanem főként az ízletes mártalékban. Az pedig mindenek fölött áll. Mesélik is a nagy Vatelről, a Grand Condé, Duc’ d’Aumale szakácsáról, hogy egy alkalommal az alábbi hangzatos nyilatkozatot tette nagyhangú bírálójának: **»Kötelezem magam, hogy megétegetek önnel, avval a mártással, amelyet én találtam föl, s amelynek titkát én bírom, egy pár csizmát. Sőt ha óhajtja, ura atyját is, anélkül, hogy valamit észrevenne belőle.«** Hát nem gyönyörűséges az emberi munkálat?”

Fronius Karl consiliarius regius ekkor szinte már nem is volt jelen, megvárta ugyan, hogy Pomucz tilinkó- és dudaművész elkezdhesse rendelés szerinti ügyködését, de úgy tett, mintha kívül *kellene* maradnia egy készülő dorbézolásnak még a preludiumán is; sátrába vitette magát, s noha a rögtönzött vigalom zajai feltűnően zavarták, előbb Ésaías prófétát olvasta, majd, hogy elméje újra tótágast állhatott, *sans gêne localis* fürdőt vett: aranyerét gyógyítandó – egy dézsányi meleg, sós vízbe ült, és elmerengett az első vadásznapi tanulságain. (Hja, fiam”, szokta nekem toast-szerű szellemeskedéssel, sőt talányos fontoskodással mondani, „engem az az ér kínozz, melynek erszényemben kellenék lennie!”)

Az egész esti dáridó a közönséges Forstjägerekhez húzó Bellagarde gróf kedvét szolgálja; „a gyermek-

nek pihenni kell”, zavar a sátrába Szimion, így csak hallhattam, hogy az est lassan botrányos részegeskedéssé fajul, ahogy a főbb bizgatók könnyítenek magukon; a tompa, lelassult mozdulatokat, amint valaki a táborhely szélén meglel egy szekeret, bizonytalanul fölmászik rá és a szalmára zuhan. Csak hallhattam, ahogy a Graf idővel elzavarja Pomuczot, és szolgálja a hord-ágyára teszi, lemossa az arcát és beviszik a fő-sátorba, melyet a gazda, Fronius öregapám cseh udvari szállítójától rendelt, hogy barátját, hivatali főnökét, elöljáróját, atyuskai jótevőjét, házának, udvarának, erdejének, havasának, patrimoniumának vendégét, a fényes komát loyális és keresztyén módon elláthassa. Amint a keszeg, égimeszelő urat előzékenyen elszállították, parázson izzó keményfa durrogásai, vastag horkolás, jószágzaj, káromkodás, setét -----

Némedi lelkész, ha mennem kellett és azt mondtam: „idő van”, felkapta a fejét és kinézett okulárja fölött. „Mi az, hogy idő van?!”, csattant fel, de azonnal visszasülylyedt a vasárnapi prédikációja elemzésébe, majd foghegyről odavetette: „mindig idő van.” Konokul, hallgatagon nézem: ösmerősök vagyunk; gyakran néztem hideg, szürke, kiszámíthatatlan szemével farkassze-

met, s mert könnyezésig játszottuk, mindig vesztetem – már induláskor, utcagyerkőc, szóvita nélkül vesztésre álltam. Ugyanúgy, mint *akkor*, midőn legkisebb fiával és három másik barátunkkal, csöndes, elégtelenséget jelző *decoratio*, a Sebes kanyargó medrében az első szeszvilágításig meneteltünk:

hiába gondoltam erőlködve S. Sáríkára, a városka *meretricula vagájára*, e különös versenyterén buzdíthattam magam akár asszonyi varázsrecept félhangos mormolásával („VÉGY HÁROM CSEPPET A HAVI VÉRZÉSŐL, VÁGD LE MINDEN KÖRMÖDET, MINDEZT KEVERD ÖSSZE TÉSztÁVAL, SüSD MEG ÉS ADD ODA AZ ILLETŐNEK, AKI MEGTETSZETT!”), dörzsölhettem mellemet, tanulmányozhattam, *pro coronide*, betetőzésül, pelyhedző szeméremszőrzetemet, csakhogy élesen hasított belém a talpamat sértő apró kavicsok okozta fájdalom; – a hold a Möurul mögé bújt, meztelen derekamat az enyhe nyári szél csípte. Némedi lelkész legkisebb fia haladt elől, mint mindig; ha cél felé setét *melancholia* nélkül kellett futni; aggályt, scrupulositást, meditációt, a „zavaró körülményeket” félrelökve, előremeredő, minuta erejéig sem ernyedő pirosuló hímtaggal, melyet a közegyezés szerint kézzel ingerelni a kizárás terhe mellett szigorúan tilos volt: csalhatatlan biztonsággal haladt a menet élén. Ahogy az apró, kékre meszelt szénégetőházakhoz forduló ösvényhez ért, nyakából lekapta alsóneműjét, és akkurátusan, tambour battant, győztesnek

járó képzeletbeli dobpergések között, öltözködni kezdett. Befutottak a verseny helyezettei is; utolsóként vesződve nadrággal, hirtelen szinte a kutyák fajtájából valónak éreztem magam; – álltunk a hirtelen csöndben, és elment a kedvünk a részletek taglalásától, noha a monoton lassúsággal hömpölygő Sebes partjára visszatekintettünk, szinte képtelenségnek látszott a mintegy három mérföldet égre meredő „szerszámmal” megtenni. Bort vettünk elő a szénégetők házai mellett, a Möurul felől változatlan hevelességgel fújta a szél, *ekkor* már, mint ki legjobban végezte dolgát, felszabadultan csevegtünk, s az éjszakai, hegyi díszletek közti sanctimoniumban kanalazni kezdtük a rizlinget. Némedi lelkész e tisztátalan játékról már másnap értesült, s bár mindannyian kézcsovkunkat jelentettük, legkisebb fiát teketória nélkül, még az ebéd felszolgálása előtt négy-öt kemény pofonnal jutalmazta –

Bellagarde Ödön gróf a második este vélhetőleg újra csak az agarak productiójára volt kíváncsi, s noha oly scénaát látott, mint a kutyák zsályafűben való eldőlésük előző estéjén, hogy barátja, a gazda, Fronius consiliarius regius mellé telepedett, nem állta meg szó nélkül.

„Mein lieber Karl, ma sokat botlottak az ebek. Nálunk Szatmárban ez elképzelhetetlen!”, mondta. Öregapám,

ki se az agaraszat, se a vadászat terén nem óhajtott tudós statusst szerezni, szótlánul bámulta az elnyúlt, nedvező szemű vérebekeket; – „nem az én agaraszatomból valók”, válaszolhatta volna, de inkább pohara után nyúlt és egy óvatos kortynyt ivott.

„Hallgass ide!”, folytatta Ödön gróf az előttük pattogó tűzbe bámulva. „Olvastam, vagy talán hallottam az esetet, mily különös módon nyert fogadást egy experimentálgató angol természetbúvár. Tanulságos lecke: hallgasd és hasznosítsd! Nos, ez a bizonyos agaraszó tekintély fogadást tett, ő bizony oly agarat állít ki, mely minden versenytársát kifutja. Ingyen okoskodott: miért csípi meg az agár a nyulat? Azért, mert van benne valami, mi őt a nyúl megkergetésére tüzezi, de ez magában nem elég, mert számtalan vizslában, komondorban és kanász kutyában is lappang ilyes valami, és azért mégis hiába hajhásszák a sebes lábú vitézt. Az agárnak a testalkotása is szükséges arra, mihez képest a nyúllal diadalos versenyt fusson. Igen ám, de honnét van az, hogy számtalan agár mégsem oly hatalmas futó? Onnét, hogy azon valami, mely az agarat a nyúl után sürgeti, az egyik agárban oly nagy mértékben létezik, s noha teste nem is *mint*a, mégis kifutja a legkitűnőbb testalkotásút; mert midőn ez lelkesedésében kiszakadásig erőlteti magát, addig a lelketlenebb, magát kímélve, csak ímmel-ámmal jár el tisztében. A dolgot egy angol természetbúvárunk ily világban látván, észrevette,

hogy nincs kutya-species, mely annyira telisded teli volna azon valamivel, mi a kutyát más állatok ellen huzítja, mint a buldog. Igen, igen, de ennek négyszögletű testalkotása egy igazi satyra a nyúlkergetésre. Mit tett hát nagyérdemű kutyatenyésztőnk? Fogadási planumát először is több generációra terjesztette ki. S aztán, a legelső egybekelés után, hol a buldog mint férj szerepelt, s a vőlegények ezentúl is mind e részről keletkeztek, oly kutya támadt, mely fél buldog és fél agár volt. E családból ezután a legtöbbit ígérő úrfi egy szép agár leányzót vett feleségül, mihez képest ivadékuk már 1/4 buldogot és 3/4 agárt repraesentált, és ezen genealogiai experiment így vitetett tovább és tovább. Végére egy oly eb lépett a nyulak legnagyobb szerencsétlenségére az agárszati versenytérre, melyben talán egy percent buldog volt, a többi 99 rész pedig egytől egyig mind tiszta agár. És természetesen fogadását is megnyerte kísérletező barátunk. Nem ártana, ha kótyavetye által eladandó jószágok helyett az efféle fabulákon tanulna sokszor a honi publicum. Mit szólsz hozzá, Karl barátom?"

„Egy húron beszélünk”, bólogatott Fronius jogi doctor, de sóhajtva hozzátette: „ám ma ennél sanyarúbb időket élünk. Egyszerre fog most kezdet a népszűrés, erőszak és rettegés.” És az éppen Ödön grófnak postázott jelentéseire gondolt, melyben a szemfényvesztő hónapok unisono harsogásai között is egyedül ő volt képes kijelölni a követendő juste milieu-t.

„Igen, de ez kell most nekünk! Például szajkó-, de mit is mondok, sajtószabadság!”, fortyogott Ödön gróf és szolgáját odaintve lehúzta csizmáját. „Mert reszketnek a jámborok csupa örömtől és édesen sírnak hűséges affectióból”, mondta, majd hosszan, körülményesen ivott a ménesi veresborból. „Porhintés”, fejezte be, és Pomuczot szólította, ki fürgén előjátszotta a dallamot és bevárta, amíg az egyre erősödő lármában Ödön gróf megtalálja a megfelelő hangot, hogy újra és újra, behízelt baritonján, az éjszaka során legalább négyszer a Mörül havasába kiálthassa, mit kálthassa, rikolthassa a nótáját: **Akár szé-kely, akár báróóóó, sokat költ az útonjáróóóó** -----

Gyűlt, gyűlt a nép, az istenadta, gombostűt se tehetünk fenekünk alá, kinyitották az ajtókat – faragott, dupla szárnyal –, a felkavart porban papírdarabokat tapostak a városka polgárai, és lassú, kenetteljes orgonaszó foszlányai keveredtek a templom előtti téren zsivízó atyafiak hangoskodásával.

Atyám, Gyulay Domokos az előszámlált körülmények ellenére is nyugodtan fogta a kezemet, és csendes vérrel hallgatta a szép magyar alcaica ódát legalább 18 strophában, melyet a jegyző lakásának erkélyéről adott elő egy

scenikai művész, s hogy az erő, melyet a publicumra kívánt rettenetes energiával és nagy gyönyörűséggel áttransponálni, még hatásosabb legyen, kevés pillanatig berekesztette hadaró beszédét, és engedte, hogy a templomból előszűrődő choral-játék hangjai segedelemszerűen járkák át az összegyűlt sokaságot. **(Hej, hol vagy, hol vagyol Mátyás király, aki általöltöztetve, esmeretlen járad a kunyhókat, hogy népeid való bajait kitanuld s azokon segíts?!)**

„Ugye, milyen szép?“, mondta anyám, Gyulayné sz. Fronius assz., majd hogy az ízléses szavakat véget ért, elcsendesült a sokaság, s atyám kabátja mellől nyakam tekergetve sem láthattam, ahogy Némedi lelkész a presbiterek élén bevonul és a szószékre ballag; azt viszont tétova nélkül igen, hogy a dicséret eléneklése után a kinti tömeg a benti szavakra, melyek előbb igen erőtlenül hangzottak, éles figyelemmel adja oda magát. Némedi lelkész nem törődve officialisokkal, bátorörséggel, tanácsosokkal, Fronius consiliarius regius-szal (aki ebben az órában, halk szavú anachoréta, otthon, a hátsó szobában üldögélt), pattogó hangon beszélt: – Dávid zoltárának első szavai elhaltak ugyan a templom ajtain kívül, de ahogy a pillanat nagyszerűségétől áthatva fölemelte hangját, szavai egyenesen az aeternitásnak szóltak:

Az Úr az én világosságom és szabadítóm, s kitől féljek? Az Úr az én életemnek erőssége, s kitől rettegjek? Midőn jönének

a gonoszok ellenem, hogy az én testemet ennék: az én ellenségim és háborgatóim megütkezének és elhullának. Ha szinte én körültem tábort járnának is: nem fél az én szívem; és hogyha had támad ellenem: mégis ő benne bízom.

Atyámra, Gyulay Domokosra néztem, s ahogy a fejét felemelve hallgatta az igét követő magyarázat el-elkapható foszlányait, hirtelen semmit nem értettem a körülöttem zajló eseményekből, és arra gondoltam, itt valami igen rejtélyes dolognak kell történnie: mintha valami nagy vitézséget mutatna a világ, ahelyett, hogy kardra, hellebárdra vagy akár pisztolyra kelne a dolog.

„Ne mászkálj el – fogd a kezem!“, szólt anyám, s így a közelben álló, ismeretlen, egyensapkás férfiút sem figyelhettem közelebről; köszmelemlére tett veterán, bal karja hiányzott és különlegesen metszett sapkarózsája volt. Némedi lelkész legkisebb fiát sem láthattam; fent a karzaton az orgonafújtatót kezelte, abban a szerencsés helyzetben, hogy az istentisztelet java részében a párkányra támaszkodva fölülről figyelhette a zsúfolt templombelsőt és a nyitott kapun át a kint rekedt tömeget. Vezényszóra, a záróének collectiv eléneklése után („Nincs már szívem félelmére, nézni sírom fenekére...“) mindenki a helyén maradt, mert a revolutionär megdicsőülés színhelye újra a főtéri municipium erkélye lett, ahová újabb orátor érkezett, hogy pontokba elfoglalva adja elő e nyomorult natio pia desideriait. (S hogy az ördögi kör

teljes legyen: most a templomban bennrekedtek maradtak kívül, és nem hallhatták a grammaticailag tökéletesen komponált beszélyt, amit egy középkorú férfi adott elő a tömeg hangos „Úgy legyen!” kiáltásai közben.)

Atyám, Gyulay Domokos ezt is a megillető gáláns figyelemmel hallgatta, s noha tudtam, mi a véleménye a *szavak dagályától szédelgő nemzet*ről, nem szólt semmit, még, ki-rekesztő privilegium, azt sem, hogy: „indulás haza!”

Az egyensapkás férfiú váratlanul hozzánk sodródott, ép kezében gyűrött papírlapot szorongatva tanácstalanul megállt apám előtt, de az első magyarországi ívhíd tervezőjének higgadt és kimért modorát látva, anyám, Gyulayné sz. Fronius assz. kezébe nyomta, ki zavart köszönésféle elmormogása után pékinse alá dugta. A férfi, lelkesült próphéták sem tetézik fölösleges gesztusokkal cselekedeteiket, nem szólt, ám, ahogy egy óvatlan pillanatban látszott, nem is lett volna képes a hibátlan articulációra, mert, vélhetőleg, kiverték csaknem az összes fogát.

Családostól az erkély alá sodródtunk, és atyám, ki ösmeretségét és köztiszteletnek örvendő statusát sem volt hajlandó használni, hogy e nyári délelőttön famíliája akár zsölleszékben, kényelmesen vegyen részt az ünneplésben, egyszóval atyám, Gyulay Domokos – *de genere Kaplony* – most már végképp induljt parancsolt, hogy kievickélve a szoros embergyűrűből, otthon, az ebéd-lószobában kelljen duellumát Fronius öregapámmal

megvívnia. (Atyám: „Vélhetőleg szabad alkotmányt kell biztosítani s lehetőleg tág kört nyitva az önkormányzatnak, úgy, hogy lappangó erejét szabadon fejthesse ki a nemzet.” Öregapám: „Ordre – contre-ordre – désordre! Rendelet – ellenrendelet – rendetlenség!”) -----

A harmadik, az utolsó napon már nem kellett új szálást kijelölni; – Fronius Karl oldalán állítottak lesre, ahol lábhoz tett fegyverrel, a nyugodtabb pillanatokban öregapám szóval tarthatta a szomszéd állásban tanyázó Bellagarde Ödönt. „Szatmárban csöndes minden”, kiáltott át a vékony, magas férfiú, „lehiggadtak a revolutiónärek, mert Philippovicsék már Eszéknél járnak.”

„Itt is nyugalom van”, kurjantott vissza öregapám, de morogva hozzátette: „bár még Isten szolgálói sem bírnak a falak közt nyugodni”.

„Erre igyunk!”, emelte fel kulacsát a gróf; – nesze neked rettegés, erőszak, álnokság, nesze neked hízelgők, pöknyalók, seggnyalók, ne’, visketegségtől áthatott fatalisták xerxesi serege, mutatta a mozdulat, éljen a dolce far niente-féle paradicsomi élet! – „Igyál mein lieber Karl!”

Öregapám, marha a sót, csak megnyalintotta a pálinkásbutykost, „figyeljünk a vadra”, mondta és kissé belérázkódott az eseményekbe.

„Küldd át a gyermeket”, parancsolta a gróf ellentmondást nem tűrő hangon, „ma különleges bizalomban lesz részed. Olvastam valahol, hogy Chinában a legmegtisztelőbb gesztus, ha a dohányos embert nem a dobozból kínálják, hanem egyenesen a házigazda kezéből veheti át a felséges cigarót.”

Mire átfutottam, látszott, a gróf lassan elunja a várakozást; „Lóra szállok, mondd meg öregapádnak”, vette oda, s közben zekéje zsebéből előhalászta a kövér dohányt. Kocogva, hirtelenül nyelte el az őszi allé; öregapám a váratlan eltűnésre úgy kezdett reszketni, mintha feneketlenül rút dolgokat lett volna kénytelen felfedezni, rágyújtani is elfelejtett, leült, és borzbőr tarisnyájából két portio tehénhúst kapart elő. Dél volt, a Czipa rosu lapos felől a nap élesen sütött, vadnak nyomát se láttuk; – békés volt az ősz 1848^{ikban}.

A tetemet délután, még mindig fogott a nap, az egyik hajtó fedezte fel, noha a Graf szolgája eltévedt ura keresésére indult és kiáltozva járta, egyre magosabban, a Mörul szikláit, melytől még a furfang zergevadászok is tartottak; egy szűk vízmosásban, kerge, leparittyázott kerecsensólyom, alig látható zúzódásokkal feküdt.

Öregapám lefújta a vadászatot; a potyolódott testet kiterítették az éji szállás asztalára, oda, ahonnan Ödön gróf az előző este szakadatlan buzgalommal irányította Pomucz művész úr zenei működését, majd öltözetét rendbe szedték, egy szénával bélelt szekérre emel-

ték, és kigyózó menet, óvatosan, meredek kaptatókon, ereszkedőkön, eső, víz, keréknyom szabdalta utakon a csúszástól, döccenőktől ide-oda zötykölődő grófi hullát lenavigálták a városkába

| 6. |

MEGMURDELOK, mondta édeskeserűn Csepregi, az anarchiai megoldások hazai kacéra; *megmurdelok a templomkert sarában*, mondá, de inkább csak befelé, s hozzátoldta, mivel philosoph költő is méltóztatott lenni a literatura piacán, eddigi legjobb sorát: „pudvás geci”. A remeklést egy majdan refutáló crypto-polyák költő minősítette superiornak, noha Csepregit mélyen sértette, hogy szép és olvasmányos írásából, melyet a hazai kormány párizsi vagy a párizsi kormány emigro-aesthetic-financico, netán valamely ösmeretlen soliditas párizsi lapja közölt, csupán ennyi és csak így maradt meg. A sírhantok között bukdácsolt jellegzetes kacsázó és tántorgó lépteivel. „Magyar, légy igaz magyar; becsüld a nyelvedet!”, jutott eszébe, és a kitétel azért is izgatta, mert noha ő briliánsan bánt nyelvével, bárhová sodorta is a Gondviselés, végül is meglátta a nagy E. Pepit, amint az a frissen ácsolt szószéken állott; pontosabban: csak sejtette őt, mivel néhány panyóka mente takarta a ravatalnál beszélőt.

Összegezte: lám, mennyi is ez összetódult auctoritás, státus, kar és cseléd, ki idegen cabinetum, stallum, auditorium és celebritas. Keves. Viszonylag kevés. Kigázolt a zsemlyékes iszapból, rátámaszkodott egy sírkőre – újra félhangosan citálta legjobb sorát –, és Gyulay Kázmért kereste.

Az áhított fiataluracs ott állott a royalista Fronius Karl jogi doctor oldalán, apjának koporsója és egy pislákoló kandeláber mellett, ritkás haját csapkodta a Mörül felől érkező szellenet. Bárcsak volna onkele puskája, pora és srétjel! észrevette Csepregit, amint az feltűnő tétovasággal hömpölygött a gyászközönség felé. Félhangosan, mint szállongó lepkét, elengedte a szót: „Csepregi, Csepregi, mért hánytad össze a budinkat?” Hát az epe biz nagyon tele van akkor, mikor a tüdő ennyit bír: ám nincs most ideje se régula adásának, se füge mutatásának, annak okáért a közömb személy, mint vak aranyér, ganéjra dobatic. „Mégiscsak fremder Mensch vagyok”, villant át az agyán, „még itt is azon jár az eszem, hogy zabgyermek ez a Csepregi, hisz se praetora, se lyánya, se asszonya, ő maga egy caractere pökedelem”; de bevégezte, mert elég égháború zúdult le ahhoz, hogy az egész ember testi, erkölcsi, nembéli természetének megfelelve kelljen súlyosan álldogálnia itt, castrum doloris, atyjának ravatala mellett.

„Dicső társunk! – szóllott a híres orátor E. Pepi, kinek a jósda vérpadi halált mondott: – Átfutottad a pályát, melyet a

Gondviselés jelölt elődbe, s mely rögös és nehézségekkel vala teljes. Szívedet egy érzés dobogtatá, a honszeretet. Egy eszméért lelkesültél – a szabadságért, s amit azon érzés fájdalomokban adhat, amit ez eszméért áldozni csak lehet, Te mind átszenvedéd, Te mind feláldoztad, férfiisan és panasz nélkül...”

Gyulay Domokos teteme feküdt a koporsóban, kinek kedvéért még Csepregi is leereszkedett a havasokból. Látni akarta a temetési revue-t, a nagy Ey-Ey-t, amit a törvényes regula atyafiságos fonalakra lógatva mégis engedni méltóztatott; a resulátumot, hogy itt, és biza: most, egybegyűlhet minden jófejű kapacitás, ki hajlandó R.-bányára cösszanni.

Ki hát e szent halott, ez auctoritás, hogy még a nagy E. Pepi is megszólaljon tisztos entymemákat eregetve – nem számolva Csepregit, ki éhező családját az esztenán odahagyni bátorzkodott? Ki ez, ki földre hullott, véres kártyavár, requiemet követelve e setét gyásznéptől?! Csillapodj nemzetem, a nyelvregulátlanság rossz tanács!

Ez legöregebb Gyulay úr emberi és állampolgári jogállás szerént Hausen-tanítvány volt a bécsi Politechnicumban, ahol is architecturát tanult. Utolsó két évéből fennmaradt documentumai igazolják, hogy főnom, egészen elegáns észrevételei túlnőnek a szigorúan vett szakmai kereteken. Habár nem megjelent gondolatokról van szó, mit majd leendő historicusok, philoso-

phusok, biographusok és psychologusok vesznek ápolgatásuk, önnön gerjesztésük alá, nem rossz logice, de nem ám, ha a papírosra nyomott mustrán kívül a más, főleg kézirási exament is figyelmezzük! Azt írta p. o. miután az első vasszerkesztésű hidat átadta a hálás magyar publicumnak: „a nehézkesség, a szobaszennyesség és a finnyáság nemhogy kritikuszi jellemet, még pragmaticus művet sem szülhet.” Ezen fennkölt okoskodás oka tán, hogy Szucsányi mester házmotozói resistálás nélkül hajították vissza a sublótfiókba fennmaradt kézirási oldalait.

„Kas kupak, fedél

Rotonda.....1° az építés feladatainak a jelenkori industriális fejlődéssel együtt jövő megnövekedése és tagozódása szükségessé teszi az architectura további szakosítását.

2° az építőművészetet sürgetőleg természettudományos és mathematicai befolyás alá kell helyezni. (A matéria döntő, de nem kizárólagos hatású!)

3° az építés ezutáni fejlődését a nemzeti character styljegyei határozzák meg. (a feladatnak saját feltételeiből és szabadon kell kiindulnia, nem az elmúlt korokéból, ám tekintettel kell lenni a hagyomány évezredek alatt kialakult originalis SZERKEZETFORMÁIRA.).....
.....*tetejének közepe karikára kivágott méhkashoz hasonlít*

Csepregi hallga csak hallga, unalmas leoninus-poéta biographiáját, a nagy E. Pepit hallgatta, a gyászbeszédet, mely most átcsúszott a rétorikai összegzés állapotaiba: oda, ahol érveinket gyakran ismételtetjük, hogy a nehézfejű hallgatóság jól megjegyezhesse azokat.

„Sorainkban nagy hézag támadt távozásod által. Sajnosan fogunk nélkülözni a küzdelmek között, melyek reánk várnak. De ha Isten becsületes törekvéseinket megsegíti, s a cél, mely után fáradunk, el leszén érve, ha e nemzet ismét visszanyerheti jogállását, és sok fáradság, sok áldozat után az lesz, amivé azt véred hullatásával is tenni akartad volna: a győzelem ünnepében részt fogsz venni Te is, s a nemzet szobrodra fogja tűzni a koszorút, mely nemcsak azokat illeti, kik a diadalban részt vesznek, hanem megillet minden bajnokot, ki a csatában, mely győzelemmel végződött, vérez vala el!”

„Úgy legyen!”, mormolta a tömeg (meleg volt, felhőtlen rohasztó kánikula, a pocsolólyákból párolgott a víz); – „megmurdelok” dűnnyögte állhatatosan Csepregi közel ereszkedve a gyásznéphez, „ez itten már szobrot és győzelmet emleget: védgumi rája, mint KRUCIÁLIS ENIGMA!” Szeretett volna Gyulay Kázmérhoz férközni, bár practica maximalitás, tudta, hogy a végóra kötelez. Szótlatlanul követte hát a ravataltól kigyózó menetet; – eszterháról csorgó víz cseppjei, hallgatta a komor nótát, **elmegek, elmegek, hosszú útra megyek, ennek a**

városnak lakója nem leszek, megigazította zabolátlan nadrágját, amely közepen, az összeeresztő varrásoknál még a görög nyelv üzésében is szorította, átlépett a sírhantok fölött – új út lesz ez a magyar literatura vakívű pályáján! –, elkacsázott a frissen ásott sírig, ahol immár egy beretvált püspök párentálta a megboldogult szülét, Gyulay Domokost. Négyszáz jó forinttal tartozott neki. Ott állt a sírhant fejéhez támasztva a bohó obeliscuska is, amely kemence formában méltóztatott archiválni az időt, melyet az elholt e földi világban eltöltve küzdött szerencsétlenül; -----

Csepregi politikai demonstratiót szimatolt, amikor a sírhant körüllapátolása után csöndben valaki dűnyyögni kezdte a Hymnust a magyar nép zivataros századaiból, de aztán ő is elengedte súlyos baritonját, fújta, ahogy tudta (hamisan), pontosan rögzítve, amint a faragatlan megyei kapacitások arca torz mosollyá rándul és együgyű jágerek a kilövendő fenevadat kémlelik. Gyulay Kázmér nem sírt, nem sikoltzott, nem esett forró nyavalyába, gyermeki lélekkel és összetörten állt a hirteleni csöndben; utálta, kik efféle vadságokban vislatnak és gyönyörködnek.

AKKOR vált minden véglegessé, mikor Gröber polizey kocsija megjelent a ház előtt; mindenki zavarban volt, talán legjobban az, akit mégsem ért oly váratlanul az invitálás.

„Vigyen magával pénzt”, mondta a háziúr, ki éppen hogy felöltözött, mert későig könyvházában bújt, aztán az utolsó lójárral befutott Csepregi poétával disputált arról, milyenek e megcsalatott világ esélyei. (Csepregi: „A despoták és tyrannusok ezek után még jobban a demokracizmushoz fognak szítani, hogy a legitimitiót biztosítsák.” Háziúr legyintve: „Kant azt mondja, hogy ha nem lehet valamit demonstrálni, meg kell mutatni legalább – hogy nem lehet demonstrálni.”) Így aztán arra gondolt, „aki székben ül, az nem lehet resignált”, ezért a családi cassába nyúlva némi aranypénzt dugott az asszony retiküljébe: „vigye csak, lehet, hogy szüksége lesz rá.” Csepregi réguliérement, a földön aludt; berűgott az este, és oktalan bangó, összerondította az árnyékszéket. Nem hallotta a *restaurálást*: kerekék zörgését, vas csatogását, a finom kis parancsszavakat, nem látta, ahogy az asszony – Gyulay Domokosné szül. Fronius assz. – hosszabb szó nélkül beszáll a polizey kocsijának hátsó ülésére, s hogy *a ruha mintegy magátúl terem szép alakú termetére*.

A háziúr porfelhőbe bámultában is bizakodott; arra gondolt, hogy majd via juris kap satisfactiót. Felköltvén Csepregit, érezte amannak bűzös leheletét, mely mint újabb magános pofon csapás érte, végtére is közölte, hogy feleségét elvitték, mire Csepregi okulárja után tapogatott a földön, és elébb őszinte sajnálkozását fejezte ki, majd merő teoriából négyszáz forintot kért tőle

– percentum nélkül. Hazakocsikázott, mert mint kifty-tyenő embert, családja öt nap óta küldönccel is hiába kereste. „Ezek az avanti költérek mind ilyesek, egyik is, másik is, mint az imregi minoriták gvárdiánja”, mondta szórakozottan Gy. D. csellengő surjányának, aki értetlenül figyelte az eseményeket, különösen atyját, mert a gyermek in situ nem talált semmi megnyugtatót. Riasztotta az interresszáló portéka közé vetett árendási zsidobongás, mely a nagy tanulású, szép tudományú férfiúnak nemcsak tollából, de hezitálásából is folyt; nem kedvelte Csepregi trágárságait, melyek bizonyára a „több könnyűséget!” elvének közönségesen való felfogásából eredtek.

Most, hogy ellovagolt, maga után hagyva italbúzt és leokádott árnyékszékét, Gyulay Kázmér a letarolt kertből, a *Garten*ből atyját leste, amint megint vitába száll Fronius jogi doctorral, ki elémerészkedett a hátulsó szobából, hová a felkelők villongásai elől bújniia kellett; – hallotta, hogy szemrehányásokkal illetik egymást, és nem értette az anyjáról folyó vitát, kit is a reggeli órán vitt el a kocsi. (Széles, függönyös batár volt, az o. tiszt udvariasan, szinte szívélyesen invitálta a könnyű ruhába bújt honleányt) – „protocollum a száku- li
 támponton”, mondta atyjának apósa; – „kelepce”, vitatkozott révetegen apja a royalista assesorral. „Csapda ez, mely valójában nekem készül!”

Napsütéses reggel, csönd volt, a setétlő hegyek fe-

lől enyhe szél fújt. Egyszerre, rohanvást futott be friss híreket hozva Szimion, e drága pedant, aki felkapván a Püspökök sziklájára, honnan átlátni a kanyargó postautat, hol a függönyös batár gördült tova. „Nincs baj, uram”, jelentette a háziúrnak, „összeszedték az előke-lőségeket és mind elvitték. Csak kihallgatás lesz, ün-nepi esemény, így mondta procurator úr. Még a prin-cipálisné is bezsupolták. A Lichtenstein regementbeli huszárok nem törődtek semmivel, csak a szép menetet biztosították. Isten tartsa meg az elvittek becses életét.” – „Megnyugodhatunk”, válaszolt laconicus tömörség-gel Fronius jogi doctor, „és fellelegezhetünk, mert az asszonyi nemből nem hal ki egyhamar a virtus prisca. Nem kell hát hiábavaló könnyeket ontani!”

Gy. K. ezután is céltalanul csellengett a granárium-ban, csupán egyetlen dolgot vágyott: a feje hátulját burkoló patyolat megsimogatását. Dühében szétdúlt egy virágágyást öreganyjának szobája alatt, nem akarván Froniusné zokogástól rázkódó zsiros testét látni és jé-zusmáriázását hallgatni, ám a csupasz földön észrevett egy eltévedt vakondot, amint az hasát süttetve, féloldalt dülve, körmeit gyorsan kapkodva, éles, sivító és tehetetlen hangot adott ki magából; *most* nem bántotta, bár ilyenkor kapára kapva kemény vágásokkal kell agyon-csapni a betolakodót, s pöcegödörbe dobni a véres te-metet. A kőpadhoz ment, ahol az elmúlt héten Lidit és Mosonyi kapitányt látta famosus mozdulások közepet-

te: furcsa látvány volt a kapitány ledobott kék atillája, Lidi különös mozgása, mintha az akkori sajátos ritmus felborította volna (for ever) a csend harmoniás vonásait; a kőpadhoz ment, talán maradt még valami nyom, fel-száradt ondó, tompa emlék, de csak puha testű hernyó, zörgő avar, pedens fructus,* száraz augusztus 1849^{ikben}.

A perváta mögé ballagott vizelni, Szimion épp Csepregi museális nyomait takarította, s hogy a cseléd görnyedő alakja újra a csíny állapotát juttatta eszébe, felrémlt a mocskosan öltözött – bűdös – Csepregi alakja. Akár investigáns rebellis, akár comissarius, akár más monstruosus formátum érkezik atyjának házához – volt belőlük elég az utolsó napokban –, csoportosította a látogatókat. Először is: a látogató ma landol, holnap zsuppol. Ezért aztán: *átutazó*. Valójában tehát érdektelen, sőt fertelmes a maga kívülálló aristocratismusával. Olyan, mint a spion, ki azt mondja: „te sokat tudsz, én is tudok ám egynehányat!” Másodiknak: a látogató, ki csámcsogó és szájnvedvő, utálatos; sokaknak figyelmét így magunkra vonni; principes juvenutis.

A fiataluracs nem tudta Csepregit mint atyjának barátját szeretni; levest szürcsölő, sültön csámcsogó, veresbort hörpölő, mint szaggató munkát végző cseléd. Originál tehetség, mondta apja nemegyszer, bár bódultában passzus nélkül lódult neki a lineának, miért is a

Csillag-kalodában járt hosszabb tanulmányúton, s itt kényszeredett üvegszemekkel való élésre, ám verseit Paris-ban süvegelik, miket a fiataluracs is átolvasott mint őt érdeklő holmit. Elolthatatlan szomszédja mutatkozott a jókat szeretni, ezért zavartan szemlélte Csepregi írói fáradozását, különösképpen a „pudvás gecí”-ről szóló nyiredeket, amely:

_____ riasztotta

_____ idegesítette

nem tudván e végtelen becsú fragmentum pontos jelentését,

hát kérte atyját, magyarázná a homályos pontokat, ám Gyulay Domokos elzárkózott ettől, mondván, hogy ő inkább a mathematicai tudományokban paradíroz hazaszeretetével, és nem óhajtá a fia-féle süvölvényeket idő előtti abdicatióra kényszeríteni.

GRÖBER kapitány szédelgett a kánikula hőisége, a rendetlen élés-mód, a helyi scéna miatt; szédelgett, bár reg hat és hét közt lábait áztatta, s azon tépelődött, csiklandoztassa-e magát egynehány piócával a füle mögött, de végtére is csatapiacon volt, ezért elébb coloniai vízzel, majd taplóval itatta testét, aztán belebújt veres hajtókéjű kék schlafrockjába.

Kopogtak, mire felvette a philosophusi ember tekin-

* Magyarul *fringló*. (a szerk. megj.)

tetét, s míg a politia beérkezett, ellenőrizte a regulátlan heverőt a kihallgatóteremmé vedlett szakuli istállóban. Rendben, mint a palatinus ágya, biccentett, és igyekezett jó actorként működni. Fouché, a nagy, a csudálatos, a máglyára való jutott eszébe, kit duellumra hívott új logikácskájával, melyet a világ ez idő szerént prudentiának nevez: „*a fixa machina*”, hangzik tántoríthatatlanul a kidolgozás, „olyan mach, mely nem egy helyből másba lép elébb tovább menve, hanem ugyanazon helyben maradandólag forogva munkálkodik”.

S mivel e citált excerptum Gröber által is tudottan további ügyködés alá szorult, fogait vicsorítva kiment az épületből, lóra kapott és R.-bánya felé galoppírozott. Az országút keskeny és kanyargós volt („The long and winding road”), s ahol már-már allévá szűkült, ott állott a lefüggönyzött fiáker némi csákós segédlettel, és lassan, elébb heroicus szomorúsággal, majd egyre izgágabban gyűlt köréje az istenverte nép.

A szép talentumot becsülni kell, gondolta Gröber a csapat chevau-légers élén, de: „*passage*”, „*stelle!*”, motyogta félhangosan, majd megállt, és saját, valójában szinte kőhajtásra lévő szülővárosára gondolt. „Kiszállni”, rivallt jó hadnagya a kocsi felé; „ki-szálás”, tette hozzá bakteros jegyzéssel ő maga, s a hadnagy feltépte az ajtót, hogy a hátsó ülésről Gy. D.-né szül. Fronius assz. előkaszálódjék. No, ma sem grabeni nympa, vélte Gröber lexikális gonddal, ugyanakkor a

látvány és a tegnapi névgőz miatt lassan perzselődött, s így már-már a CSINOS FÉREG syntagmája ötlött fel benne.

Látta, hogy hadnagya kellő buzgalommal egy mosári tölgyhöz vezeti az asszonyt (consequence foragatókönyv!), szembeállítja a felsorakozott vadászokkal, és hallgatta, amint a hatalmi kánon jogán – *flosculus* – a fejlett testű honleány azzal vádoltatott, hogy a revolutionär napokban tűzre lobbantott egy Vezért manírozó szalmabábot.

„A *communé* majd az előbbi *cursus* súlyos kihágásáról *praescribáltatik*”, merengett Gröber, és bosszúsan szúnyogcsípte kezére tévedt a tekintete; – „*térdeljen le!*” – jutott hozzá a hadnagy éles hangja a spalier elől, és félszemmel azt figyelte, hogyan engedelmeskedik az asszony: méltósággal-é, pirulással-é, teljes megadással-é? – „*imádkozzon!*”, hangzott a további parancs, és Gröber száanalom nélkül figyelte az előkerült pap működését, amint az az asszony felé hadar valamit, tán újabb *sophismát* a lélek halhatatlanságáról; nem érdekelte se a tisztelendő, se a vért szimatoló tömeg, még az se, hogy itten kényszerül visszaélni az emberi szabadság örök ajándokával.

Ekkor tépték le a katonák Gy. D.-né szül. Fronius assz. ruháját, szakadt pékins, tournür, satin és paltóka, majd súlyos ostorcsapások hasítottak a puha női testbe. Olyan volt ez a bőr, sima, feszes, tiszta, mintha gyermeki, szőr-

zet és pörsenés nélküli volna. Csupas az ágycát védte, kibomló melle a rút munka előtt szépen festette magát, mígnem a derekasan dolgozó katonák sorfala közé dobta mint megcsapásra ítélt testet. Gyulayné hallott már a hamis esküvések salválásáról; invalid, rogyott le a földre, s miközben verték, fájdalom nélkül arra gondolt, hogy az igaz, a tiszta sohasem fog triumphálni. Egy hangya mászott előtte nehéz tojását hurcolva a fekete földön: – moralitás nélkül nincs boldogság! Kilúgozott, kimosott, feltisztult aggyal, szeráfként várta, hogy hátulról

Feyerlich tón, harsant Gröber „elég!” kiáltása, s míg az asszonyt locsolták, éles kritikával szemlélte az elborzadó, ám valójában kéjsóvár tömeget; – a „massza” – arra a nyomorúságos esetre gondolt, mikor mint osztagparancsnoknak neki kellett bitó alá kísérni régi, öreg barátját, kit „antirevolutionär agitatio, összeesküvés és ellenséggel való cimborálás” vádjával akasztottak; mephyticusan neki kellett ellenőrizni a szabadságot káromkodó férfi fejére húzott zsákok, hátracsavart, kezét összeerősítő kötelet, térdet oszlophoz rögzítő marhápányvát; a széket, mely a testet tartotta, a vezényszavakat, a dobpörgést, a zuhanást, a nyögést, a katonarvos jelentését.

Huss, Gröber nem törődött semmivel, hadnagya felé biccentett, „guter Wischer”, mutatta a röpke mozdulat, sietve megfordult, és visszalovagolt a száki hadiszállásra.

Nadrágzsebéből kiürítette a szotyolát, kifordította a bélést, lesöpörte a redőkbe szorult magokat, testét, kicsi toklyó, a közlő izgalmaakra készítette. „Ha tegnap sikerül, az is késő”, s a mozdulat borbélysegédé, végigsimítja a heverőt (lepedő kifeszítve!), hogy további balútra csábuljon ez a koszosan zajló világ. Istállója kiszöpörve, felocsolva, por, sár takarítva, kihajtva patkoszeg, marhavályú, sikattyú, billog, kovácsvas, szurkos-pint. „Mindjobban dühítenek!” – matat kéküveg után az asztal hátsó fiókjában, az áhítatos hörpintgetés közben (csutakja jár, mint gőzgép pistonja) cousinjára, a v.-i alpallerra, a bika mondására gondol (= *baszni baszna, de semmi haszna***), majd kilöki az ajtón a bűzös Kübel-t. Így, így.

Augusztus tizenhetedikén a délelőtti órákban tíz felé. hét ágra süt a nap, amiért hálát ad a bányász, a hegyi móc, a tógás saxon, kuksol a „magyar affaire” bajnoka, a kószáló fenevad, a stukkeres guerilla, dolgozik spion, önkénytes konfidens, lelkes náderer („Wir haben unseres Californien in Ungarn entdeckt”), izgága hajsza foly charlatanok után, kik röpke mézesheteik után ilyeseket kérdezetnek,

** Ez bizony a dublini J. J. mestertől való

írogatnak, röplapoznak: „Kinek a kérésére vonultak be mégis a ba-tá-vok?”

Krakovott, mire jó falat, besettenkedik derék hadnagya, ama elmúlt ostorpattogtatás fütyköse, hogy dacolva nyaggató főnökével, nyugati széllel, tehénhúgszaggal, jelentést tegyen. „Hozza már, ne nyaffogjon”, szól Gröber dühösen, „hát ez az ügyszerelem!” Van-e vajh ebben az istenes népben harci szellem? De minő kár, hogy serrel kell őket felizgatni!, gondolt győzedelmes vadászaira, kiket az utolsó napokban egy Mosonyi nevezetű intranzigens megszalasztott, különös oratiókkal utasítva el a kegyelmes békejobbot. – Behozták a nőtényt. Sarat, botot hevert meg, szoknyája, vastag gombú (à la fronde) mellénykéje, szagtalan harisnyája feszül rajta, szemei élénkek, parancsra dől le a székre -----

MÁZSÁLÓN A KARAJ! „Szerencse ördöge”, tapodja pálinkarágta gyomrát Captain Gröber, „lesz itten még pofoznivaló!”

„Asszonyom, rágicsáljunk egy kis sós magyarót!” – szól hízelgő mosollyal.

Gy. D.-né szül. Fronius assz. az asztal felé nyúl, jóllehet semmiféle veszély nem fenyegeti (ekkor), de az idő, e „szilaj inquisitor” nem az ő malmára hajtja a vizet.

Ködülte most motozás, árulás, esküszegés, feljelen-

tés, hamis tanúzás, patriarchalis zsarnokság, függönyös fiákkerek borzadályos csattogása („felszakadoztak a nemzet égi sebei”) – manchester-liberalismus, budget-jog, kocsmai kravál, testi kínzás, mosdótál zörgése, prófosz ajtócsapkodása, ostorütés, ustorcsapás. „Miféle megtorlás kínálkozik még?” vizsgálta testén a stigmát.

„Akkor kezdjük kézenfekvő dolgokkal”, ígygen a kapitány; „először is: mi mindenkinek megbocsátunk”. Szólt a mondat, mondá a belügyér, cimborálva, félkacsintással, elnyújtva a szót, mégis *sub rosa*: mese nincs, figyelmeznit kell.

Lehet, hogy jó embör, mégiscsak derék embör, gondolja a hirteleni benyomásra alapozva az asszony, le-szen végre, aki igazságot tesz, hamisságot nem szól, s mint kívülállónak, panaszolkodni lehet. „Mindez annyit tesz felfordult helyzetünkben, hogy mi igenis hajlandók vagyunk a disznóságok fölött is szemet hunyni”, folytatta Gröber, s mivel idegesítette beleinek puha, de hasogató fájdalma, előkapta a kéküveget, poharat halászott az asztalra, töltött. „Ennyi a jó hír, amire inni kell. És higgyen nekem, asszonyom, e *charme* a maguk gőzös, de legyűrt nemzetének szól.” Gyorsan ivott, határozott mohósággal, de látva, hogy asszony feszeng, mint aki-nek megadatott a szent pillanat, melyben az emberfia alakítója lehet a históriának, eme zavaros, mégis praeceptor folyamnak, folytatta.

„Vagy maguk azt hiszik, jelesre vizsgáztak történelem-

ből?! Még mindig azt képzelgik, törődik ezzel a néppel – eine Bagage! – valaki is a »szabad haza – európai szabadság« eszméjének blöffje miján?! Kacagnom kell!”, heherészett, élvezve gesticulatióit, s közben: *eh bien*, Fouché, az imádott, a szent, az aljas, a körmönfont, a szemétláda, a rókanyelvű járt az eszében; közel hajolt a női dögöcskéhez, „hiszen ez egészen rucaképű!”, és most le kell adnia itten a nagy tanítómesét, circumdederuntos éneket.

„Vádoljuk önt és családját főbenjáró bűnben. Egynémely kolompossal nem hogy sympatisált a felkelőkkel, inkább mint apostaták, az ellenállás lángját szították. Durva tiszteletlenségükben oda merészkedtek, hogy nagy pajzánul Vezért ábrázoló háziszobrocskákat döntögettek, szalmából font gúnyfigurákat égettek, danolásztak, táncmulatástgot gardíroztak. S e doktrinárséget maga szervezte, asszonyság”, fejezte be mondókáját Gröber, s kezdtek rajta eluralgani a fenyővíz okozta gerjedelmek; „kurválnodni fogok”, summázta zsibbadtan, hisz „denn der liebt, der straft”. Rezzenetlen arca semmit sem mutatott, ahogy az asszony unalmas mentegetőzését finnyáskodta – az *arc magán hordja, amit az emberről mondhatni* –, hát csak úgy, szórakozásból portrait-t rajzolgatott magában Gyulaynéról (nem tudta, hogyan jobb a fej: *profil-é vagy büste?*), de egyre bizonyosabb volt, hogy égreakiáltó rútságok fognak bekövetkezni a szobadíványon. Hirtelen, kritisálás nélkül lerúgta csizmáját, járatosan ráparancsolt

az asszonyra – elég a bésavanyodott hypochondriából! –, dőljön nosza hanyatt! –; élvezte a vékony, denevérszerű visongást, amint accuratusan letépte az asszony fehérneműjét (tisztá, bűz nélküli volt, mint mindig); – MAJD ADOK ÉN MAGUKNAK KÖZ DICTATURÁT!, letolta nadrágját, és tétovázás nélkül teljes erővel behatolt a védekező honleányba. Lázadó szűkölést nem hallott, idegen nyelvű káromlást nem értett, annyit persze észlelt, hogy az asszony még így is, hímtagjával telten is védekezni próbál; lenyomta hát, belepréselte a kibomlott haját a csíkos kamgarnanyagba, behunyta szemét, hogy ne kelljen az undort tükröző arcot élvezni; – *à la diable*, törni csontot, szorítani derekat, combhúst, feszíteni úriasszonyt! A minutában, amikor kielégülten lefordult a lassan hevülő testről, szó nélkül, accuratusan becsatolta derékszíját, és kicsörtetett a szobából. A pitvar bevételekor collegialitása újabb bizonyítékául annyit mondott az ajtóban ólálkodó jó hadnagyának: „Bemehet!”

Csepregi poeta talált rá: Jérusalem leányai siratják Krisztus Urunkat a teknőboltozat alatt (= 8. statio): elmosódott, törött végtagú figurák, szigonyok, csatabárdok; középen a főalak keresztet cipel, és oldalt dülve mutat valamit egy asszonynak – a síró, bő szoknyájú alak lábát kétségbeesett szorítással mezétlábas gyerek markolja –; Csepregi vette észre, amint magánosan lefelé baktatott a sima pázsinton; obeliszkhez döntött bányariasztó ál-

gyú a dombtető békéjében, a hármaskereszt áhítatában; így lelte Gyulay Domokos – *de genere Kaplony* – szétlőtt, elszóródott tetemét a fűben. S hogy ijesztően borzas formát nyújtott a kép, Csepregi elébb a nemrég kapott hordónyi bor praemiumára saccolt, de a vascső előtt puha emberi tagba, Domokos úr megpördült, szétlőtt fejű testébe botlott, izzadni kezdett, önkénytelenül szívéhez nyúlt, és leült a vértől lucskos magos fűbe – — — — —

KEDÉLYÉT újra a Szimion hozta hír borzolta fel, mitől majd megholt; a feleségén esett gyalázat először elnémitotta, aztán tudományos neveltetése, keresztyényi humanizmusa gátolta a bal világon veendő azonnali bosszúállásban; összeszólalkozott sunyin hallgató apósával, aki állhatatosan, újra és újra továbbszajkózta dögletes feloldozásait. „Nem szegyenlem érzéseimet!”, üvöltötte a gyepes udvar felől szobájába rohanvást, „vége, vége, vége! Ez magának restauráció?! Ez magának moralitás?! Reszketek és irtózom!”

Bemenvén bibliothécájába, juvenalisi elkeseredéssel memorandum szerkesztésébe fogott, melytől ugyan segílyt nem remélt, mégis úgy írta, ahogy eddig kevés-szer: lendületből, folyamatosan, kertelés, belső contro-versia és öncensura nélkül, azt, ami lelkén feküdt.

„A meghurcolt ember méltósága, a magános lélek szenvedése készlet arra, hogy álmodozástól menten tegyem meg a pusztá mozdulatot, melyben a köz ügyeinek tartozó polgár utolsó gesztusa inspirál. Keblemben támadt gerjedelmek semmi előzetes ohajtással nem bírtak, sokaság tapsát soha is ke-restem. La politesse est la vertu des esclaves: vagdalkozni nem szüksége a szabad léleknek. Ennek ellenére tiltakozom ezen argumentumokban:

1° Némely hatalmasabb pártosok mai despotizmusa ékesen bizonyítja a régi műtételt, miszerént a hatalmasok iránti háládatosság szabad kezét adhat a morális erőszaknak. Elfogadható-e a gyáva, megtébolyodott, alkalmatlan fungenseknek az a megoldása, amely bírójává teszi magát a köz megegyezésének? Kinek a nevében és milyen jövő reménye alatt követhetnek el törvénytelen, constitúción kívül eső concessiót?

2° Az utóbbi napok gyalázata, mely sárba tiporta az ember lelki és testi adományát, semmibe vette a jó fejű polgárok lán-golását és a hivatali zsarnokság buzdítása alá helyezte a szent törekvéseket, kikényszeríti balga szavamat. Dolgokba tanult virilis eloquentia, gyönyörű tón, gyönyörű lélek – mind-mind tréfává züllöttek, és én meg vagyok győződve lelkemisméretben, hogy a revolutio miatt a sokaság nem kaphat elnyomat-tatást, zaklatást, ostorcsapást, bitónvégezést, ölmet, fütyküst, egyéb kifundált szenvedelmet. Legmélyebb keserűségeimtől elnyomattatva tiltakozom.

3° Szükségtelennek gondolom mentségemet: a jóknál gyanúban lenni éppen nem kedves dolog. Amint hogy a nagyok sorsa végre is vádoltatás, kijelentem, hogy soha politikai cin-kosságba nem bocsátkozám sem a nemzeti eszme, sem ennek másik vége felől. Ki ismeri hűségemet, tudhatja, soha mással nem paktáltam, sem mint az anarchia, sem mint a despotizmus híve. Vélekedéseim ezért nem is méltóak, hogy róluk szójak. Kár volt becsületes embernek születtetnem.”

Lecsapta a pennát, büdös, különös illatot hozott a Mörül felőli szél; paust, szögmértéket, logaritmust, turbust, hyperboreus útirajzokat, olvasott görögcséléseket, generosum compromissumot archiváló bölcseletet, oeconomicum tisztséget csapott most oda (*for ever*). Széke, asztala, képrámái, klavírja, kalitkája, madara (*Carduelis carduelis*; egy hercegné szobájában is elállhatott volna): oda. Oda ifjú felesége, szép és kulturált nevelése, oda hasztalan kölyke, ki most (is) a kertben csatangol; Kázmér úrfi, a maga kis cégéres gazemberségeivel (*kukucs-kukucs!*), de oda vashíd consol nélkül, ívhíd portáriummal, sínpálya, institutum, calibrális széchenyianusság; bányamarkoló, cölöpverő, compressió limba, peltona.

Lehiggadt. Felöltötte innepi ruházatát, odahagyva a szobát, jajszó nélkül a *Gartent* is, a letiport, összezagylált családi kertet is, a hátsó ajtón át a zabtarló, a békanyállal bepókhálózott ugar, majd a suvadás felé vette az

irányt. A speculans, a pálinka- és rozsólisfőzető és -égető, a nyájas mezei gazda hirtelen alávalóság érzete nélkülének találta magát (ex natura rei a szabadságnak kell győzedelmeskedni), és most már nyugodtan mászott le a bányába.

„Puiule, scoate la lumina zilei tunul din mină!”, parancsolta a kapusnak, majd kitolatattva a kerekekre szerelt bányariasztó álgyút (ravasz, csapszeges instrumentum, öblös, kéjesen elnyúló pukkanó hanggal), befogta magát a kötélhamba. „Te bajban vagy, szenvedsz, és kínjaid enyhítésére nem lehetek”, gondolhatta (volna) a sötét, barna arcú portás, száját, szemét tátva (ha ösmerte volna a poézist), míg amaz testi erejének teljével, medvés léptekkel a kiskálvária felé vonatozta a fogatot. Sarui drap d’or-ból valának, mint ama régi sarusnak, ki sákramentom nélkül holt meg – felérkezvén a dombhajlatra, el minden vislató szem elől, két sötétlő havas árnyékában gyakorlottan biztos mozdulattal megtöltötte az álgyút: kanócot gyújtott, bal kézben tartva a gyutacsot, fejét szorosán a hűvös csőre helyezve, szótlanul elsütötte a fegyvert

„Fölkászálódni!”, esett pillantása a szerencsétlen Cirenei Simonra, ki görnyedő háttal, rogyadozó léptek-

kel, gúny és megvetés tárgya, cipelte a súlyos keresztet, élcélódó zsoldosok közt, a kirendelt úton (= kőfülke, 4. statio); Csepregi az elfogyasztott bortól mámorosan tápázkodott fel. Hajlandósága, intransigentiája, belletristicai fölényérzete hajtotta az esztenáról, szakállasok közt a legszakálltalanabb, le, le, gubásai, berbécsei, birkái mellől.

Jó ideig nem mert körülnézni, „élnem kell”, rendült meg lassan józanodva, és megfordította Gyulay Domokos élettelen testét. „Nem jöttek még a legyek!”, gondolta kezét elhúzva a véres tetemről, „*halálára koporsó, sír, sélye, sat.*” Nem hányt, noha tette ezt már a döcögős mezei utakon, s miközben megtisztította kezét az agyvelő levétől, úgy volt itt mostan, mint a jövevény

poéta: rongyosocska, vakicsál, bottal tekereg, járja a szánakozók küszöbjeit, neve sincs gyalázatra, nincs ihletés nélkül Musája se. Virágos rét, tarka lepe, ferde, langy eső: ideje az idillnek; – Csepregi határán az ocsúdásnak, megrázta nehéz testét, és zavaros gondolatai támadtak a kendőzetlen bosszúállás módozatairól.

Fosztva a bolond tableau hatásától, eltakarítani barátja tetemét, lehajolt; vastag ujjával felnyalábolta Gyulay Domokos testét, megfogta a tehetetlenül aláhulló lábakat, és buzgó szorítással, ölbe kapva, kissé még a dél-előtti kóstoláspéldány hatása alatt, infernalis teremtése a természetnek, elindult a mezőn, le a városkába.

(Következő számunkban folytatjuk)

PETI ZSOMBOR

Vadászat

A végtelen tölgyesben hatalmas csend trónol. A leskorhadt gerendái nagyon könnyen ropognak alattam, óvatos vagyok. Nem tudom már, hányadik doboz cigarettánál járok, de a füst émelyíti a gyomromat, napok óta nem ettem semmit. Mégis muszáj, hiszen idegesen figyelek. A hold fénye egy röpke pillanat erejéig megcsillan a vadászpuskára erősített Hansholm taktikai távcső lencséjén, gyorsan letakarom. Alig hallhatóan, de valahol a távolban megreccsen egy ág, egy hatalmas vaddisznó halad óvatosan, majd megáll, figyelni kezd.

A távcsövön keresztül egyenesen a szemébe nézek és elkiáltom magamat:

– Üdvözöllek!

A vaddisznó rémülten figyel engem, én is őt. Pár perc idegtépő csend után megszólal:

– Tudok beszélni? – kérdi meglepetten.

– Igen, tudsz! – felelem mosolyogva, miközben ujjamat ráteszem a ravaszra.

– Ez hogy történhet meg? Mi ez itt?! – kiáltja rémülten. Majd szemének villanásából konstantálom, hogy most esett le neki (mégis csak egy disznó), hogy én egy távcsövön keresztül figyelem őt, ami egy vadászpuskára van erősítve. Széles mosoly húzódik végig az arcomon, kivillan fogam fehérje s megszólalok:

– Ez? Ez barátom, groteszk!

– Le fogsz löni? Ez nem igazság...

– Az élet igazságtalanságok láncolata.

Látom a távcsőben, ahogy a golyó beszakítja a koponyáját. Szétfröcsköl a vére.

Lemászok a lesről és felé kezdek sétálni. A tizenegyedik lépésre egy vékony ágra lépek, mely halkán megreccsen.

Valaki a távolból felkiált:

– Üdvözöllek!

Az erdőt vérfagyasztó nevetésem rázza fel.

Lövés hallatszik. Huppanás.

Groteszk.

SZERZŐINK:

Előadó: Ambrus Lajos – **Hallgatók:** Bácsi István, Dudics Emese, Fehérvári Balázs, Hamana Zsolt, Kósa Sándor, P. Szabó Mária, Varga Kriszta – **Vendég:** Peti Zsombor